

TERMÉSZETVÉDELEM

Monoki Ákos Kálmán
célprogram-vezető
beszámolója

Beszámoló a Nimfea Természetvédelmi Egyesület

Biodiverzitás-védelmi célprogramjának 2006 évi munkájáról

Mindennapi Madaraink Monitoringja

Két mintanegyzetben immáron hetedik éve folyik folyamatos felmérés, illetve a 2006-os évtől kezdődően egy újabb mintanegyzetben indult új felmérés (valamint Kiss Ádám önkéntesünk szintén egy negyzetben végez felmérést egy éve), hozzájárulva a gyakori madárfajok állományváltozásait nyomonkövető program adatbázisának fejlődéséhez. Jelentősége, hogy a térségre jellemző élőhelyekről gyűjtjük a madárfajok adatait, és nyomonkövetjük a mintaterületek állapotváltozásait is. Önkéntesek bevonásával több terület felmérésbe vonását kezdeményeztük. A program eredményei kapcsán a www.mme-monitoring.hu oldalon vannak részletes információk. Jelenleg szerkesztés alatt áll az 1999-2006 közötti eredményeket bemutató könyv. A Természetvédelmi Közlemények című periodika 12. számában az első publikáció szintén az eddigi eredmények bemutatását teszi.

Ritka- és telepesen fészkelő madárfajok felmérése

Az idei évben is felmérésre kerültek azok az élőhelyek, melyek fokozottan védett madárfajok fészkelőhelyei. 70%-ban végzünk felmérést olyan területeken, ahol sem korábban, sem jelenleg mások rendszeres felmérést nem végeznek, de jelentős természeti értéknek biztosítanak otthont (nagy kócsag költőtelep, cigányréce, nyári lúd fészkelőhely). Ugyanakkor vizes élőhelyeken folyamatosan térképezzük a vidrák előfordulását.

Sajnos a rendelkezésre álló források nem teszik lehetővé, hogy minden jelentős vizes élőhelyre eljussunk, illetve a pusztai élőhelyekre is megfelelő energiát tudjunk fordítani, holott évről-évre drasztikus változások tapasztalhatók ezeken a helyeken (Csudabala-pusztai teljes felgyomosodása, Gyomai-út melletti kékvércse fészkelő helyek felszámolódása), Csejt-pusztai állapotának rohamos degradációja, a túrkevei fészkelő ugartyúk állomány felmorzsolódása.

Vonuló Vízimadár Monitoring

Sajnos kapacitás és forráshiány miatt rendszeres adatgyűjtésre továbbra sincs lehetőségünk. Rendszeresen időközönként sok értékes élőhelyről gyűjtünk egyedülálló módon precíz, megbízható adatokat.

Madártani monitoring a Csigában

Kisújszállás határának kiemelkedő jelentőségű területre része a várostól keletre elterülő Csigav. Az egykori rizscellák visszagyepesedett, cserjésedő élőhelye számos madárfaj

kedvelt élőhelye, fészkelőhelye. A fészkelő madárfajok állományát revírtérképezéssel vizsgáljuk.

A program célja, hogy a terület fészkelő madárfanájáról pontos képet kaphassunk, másrészt a jövőben tervezett, a területet majdan kettészelő 4-es elkerülő út, vagy M4 autópálya megépítését megakadályozzuk, ellenkező esetben a negatív hatásait pontosan dokumentálva vizsgáljuk. Tudomásunk szerint ehhez hasonló vizsgálat Magyarországon még nem történt.

Gyülekezőhelyek felmérése

Több madárfaj szezonális gyülekezőhelyeinek felmérését végezzük. Pl. erdei fülesbagoly, réti fülesbagoly, kék vércse, de sajnos monitoring jellegű felmérésre kapacitás és forráshiány miatt nincs lehetőség.

Székicsér védelem

Az idei évben is nagy figyelmet szentelünk a Kisújszállás, Karcag határában kialakult székicsér fészkelőtelepek megkeresésére, a védelmi intézkedések foganatosítására és a fészkek keresésére. Egyesületünk munkatársa három helyszínen talált költőtelepet, illetve két másik teleprész folyamatos védelmében segített a költési időszak alatt. Összesítéseink szerint 30-35 pár székicsér fészkelhetett a térségben, azonban a megtalált telepek jelentős részét a szélsőséges időjárási körülmények tönkretették.

Tűzok védelem

Egész évben az illetékes természetvédelmi örökkel együttműködve részt veszünk a tűzok szinkronszámlálásokban a jelentősebb gyülekezőhelyek felmérésében, valamint a költő madarak felderítésében. Gazdálkodók számára tájékoztatást nyújtunk, illetve segítséget a helyes gazdálkodási módok kialakítására.

Odútelepítések

Kisújszállás határában két erdőben, Túrkevény egy erdőben alakítottunk ki odútelepet énekesmadarak számára. Emellett közel 30 szalakóta odúunk van alkalmas élőhelyen elhelyezve, melyet sikeresen használnak is a madarak, de sajnos rendszeres és kielégítő ellenőrzésekre kapacitás és forráshiány miatt továbbra sem volt lehetőségünk. Azon a kevés helyen azonban, ahol rendszeres ellenőrzéseket tartottunk, eredményes költések voltak!

A 2004-ben kihelyezett két kerecsentálca közül a Csejt-pusztán kihelyezett kerecsen tálcában vélhetően vörös vércse költött, míg a fehér-tói kerecsen ládában ismét sikeresen

*Monoki Ákos célprogram-vezető
Biológia-környezetvédelem szakos
tanár, középiskolai biológia tanár.
2003 óta az egyesület alkalmazottja,
2004 óta célprogram-vezető.*

A Nimfea Természetvédelmi Egyesület öt kimelt szakterületre bontotta tevékenységeit, amelyek a szervezet egy-egy satrtégiai célját is nevesítik egyben. Ezek lettek a célprogramok. Az öt célprogram: biodiverzitás-védelem, környezetvédelem, fenntartható fejlődés/videkfejlesztés, szemléletformálás és a demokráciafejlesztés. Ezek közül az egyesület arculat-meghatározó tevékenysége és egyik legrégibb gyakorlati és szakmapolitikai természetvédelmi tevékenységet felölelő programjait összefogó biodiverzitás-védelmi célprogram.

költött a kerecsen pár. Vörös vércse költőládáinkban is sorra tapasztaljuk az elfoglalási arány növekedését. Az odúk rendszeres ellenőrzésébe egyre több önkéntest tudunk bevonni, így a kihelyezés, karbantartás, ellenőrzések hatékonyabban végezhetők.

Sérült madárfajok mentése és repatriálása

2006. december 31-ig 14 madárfaj 35 egyedét gondoztuk, illetve adott esetben továbbítottunk megfelelő helyre (Miskolci Vadaspark, Budapesti Állatkert, Góré tanya, Hortobágyi Madárkórház). Munkánk során 6 madáregyed került repatriációra, melynek sikeréhez több önkéntes áldozatos munkája is jelentősen hozzájárul. (Vincze Tamás, Balogh Gyula) Több madárról, melyeket kezelés, műtét, gondozás céljával átadtunk, nincs információ. Jelenleg egy fehér gólya, egy egerészölyv, egy erdei fülesbagoly áll gondozás alatt, sajnos mindegyikük sérülése lehetetlenné teszi szabadon engedésüket. Az idei évben feltűnően sok talált madárfiókával (főleg baglyok!) kapcsolatban kaptunk telefonon értesítést. Ezen esetek mindegyikében tudtunk egyeztetni a megtalálással, és kértük a fiókák szabadon engedését a megtalálás helyszínén. Közel két tucat ügy esetében szerveztük meg sérült madarak megfelelő helyre kerülését, az ország minden tájáról érkeztek telefonhívások, melyek alapján kinyomoztuk a területileg illetékes természetvédelmi őrt kilétét, és az ő segítségével megoldódott a madarak elszállítása.

Az idei év érdekessége, hogy egy nevelt bagolyfiókával kapcsolatban Mexikóból ke-restek minket kint élő magyarok. Egy általuk nevelt mexikói kuvikfaj szabadon engedésével kapcsolatban kérték segítségünket, lehetőségünkhöz mérten szakmai tanácsadással tudtunk az érdeklődésre reagálni.

Fészekörzés, ellenőrzés

Működési területünkön segítjük a nemzeti parki munkatársak által épített sas műfészkek, illetve a természetes fészkek nagy távolságokról történő ellenőrzését. Több fokozottan védett madárfaj fészkelő párját sikerült lokalizálni, melyekről az illetékes természetvédelmi őroket minden esetben tájékoztattam, ennek kapcsán pl. új réti sas revír és fészkek kerültek megtalálásra.

Kunhalmok felmérése

A Kunhegyes, Karcag, Kisújszállás, Túrkeve, Mezőtúr, Polgár, Hajdúnánás térségében fellelhető kurgánok GPS-el történő be-mérését, növénytakarásuk leírását a 2006-os év második felében

Téli madáretetés

Sasok, énekesmadarak – aktuálisan folyamatos tevékenység, szokásos helyeken a folytonosságot biztosítjuk a célfajok számára.

Szakdolgozók fogadása

Az idei évben is több szakdolgozó kérte segítségünket, mely felkéréseknek eleget tettünk. Számos hallgató telefonon kért segítséget különböző jellegű problémák kapcsán.

Bel- és külterületi középvezetési ügyek oszlopok szigetelésének ügye

Levéiben kértük az illetékes felügyelő-ségeket és az E-on-t, hogy a belterületen található középvezetési oszlopok szigeteléséről gondoskodjon, hogy azok a gólyafészkek közelében ne okozhassák tovább gólyák elhul-lását. Több helyen az E-on a munkát részben kivitelezte, de nem megnyugtató módon, ugyanis pont olyan oszlopokra kerültek szigetelőpapucskok, melyek eleve alkalmatlanok voltak a gólyák beszállására, a legveszélyesebb oszloptípusok, melyeket kimondottan kértünk leszigetelni, változatlanul maradtak. Túrkeve Fehér-tó határrészt átszelő közép-vezetési oszlopsor a Nimfea TE bejelentése nyomán az E-on és a HNPI közreműködése révén leszigetelésre került.

Együttműködés a Tisza Vízrendészettel

Második éve működünk együtt eredményesen. Rendszeresen a közös bejárások, melynek során képezzük a járőröket, természetvédelmi szakmai kérdésekben, illetve igyekszünk fajismeretüket bővíteni. Fokozott és napi ellenőrzéseket tartunk tiszavirágzás idején, amikor a kérészek illegális gyűjtését igyekszünk megakadályozni, immáron a Nimfea TE hajója segítségével, mely a terepi munkát jelentős mértékben megkönnyíti.

Együttműködés a Körös-Maros és Hortobágyi Nemzeti Parkkal

Évről évre szorosabbá válik az együttműködés a szomszédos nemzeti parkokkal. Az együttműködést segítik az olyan egyeztető és ismerkedő megbeszélések, mint például a Lengyel Tibor tájegységvezető úr által kezdeményezett alkalmak, melyek során egymás munkáját megismerve felvázoljuk az év elején az együttműködés lehetőségeit és kereteit. A napi munka során ezek az egyeztetések nagy haszonnal járnak, hiszen a természetvédelmi tevékenységek hatékonyabban végezhetőek egymás kölcsönös segítségével. Együttműködéseink fő területei több faj pl. tűzók, széki-csér, kékvércse, réti fülesbagoly, hamvas réti-héja, szalakóta védelme, valamint elsősorban a füves élőhelyek védelme. Jelentősek az előrelépések a szelíd turizmus kapcsán is, melynek kapcsán a túrkevei Strandfürdő vendégei kerékpáros kirándulásokat tehetnek a szomszédos Tűzokrezervátumban.

Médiaajelenlét

Rendszeresen segítjük a Néplap cikkíróit szakmai kérdések tisztázásában, illetve adunk anyagot cikkekhez. Több televízió és rádió riportot adtunk ez évben is. Rendszeressé váltak szerepléseink az abádszalóki Party Rádióban, ahol adott időszakonként, akár hetente is adunk riportot.

M9 autópálya hatásvizsgálata

A 2006-os évben az UTIBER KFT. megbízásából készítettük el a tervezett M9 autópálya előzetes KHV Élővilágvédelmi Fejezetét. Bevont önkéntesek és a terület illetékes természetvédelmi őre segítségével sikerült

kellő információt összegyűjtenünk az érintett területek élővilágáról, és a szükséges helyeken javasoltuk a nyomvonal módosítását. Máté András készített egy nyomvonal tervet, mely elkerülte az összes értékes élőhelyet, javaslatokat tettünk tájhidak alkalmazására.

Sajnos az általunk javasolt teljesen új nyomvonalat nem fogadták el, de módosításainkat, illetve az átjárókat több helyen figyelembe vették, bár a kész anyag nem járt kezünkben. Az M9 nyomvonalával kapcsolatban a Főfelügyelőségen bejelentkeztünk ügyfélnek, hogy a természetvédelmi szempontból szükséges észrevételeket később is megtegyük.

M4 autópálya ügye

Az M4-es autópálya Püspökladány – Berettyóújfalú – Országhatár nyomvonalával kapcsolatban az év elején két egyeztető tárgyaláson is részt vettem. Minden esetben azt az álláspontot képviseltem, hogy új autópálya nyomvonal ne létesüljön, hanem a meglévő 42-es főút gyorsforgalmúvá alakításával oldják meg a térség vélt és valós közlekedési problémáit. Az új autópálya nyomvonal igen értékes élőhelyeket (Natura 2000, SPA, védett és fokozottan védett) (több védett és fokozottan védett faj élőhelyét) keresztez. Ügyfélként bejelentkeztünk a pálya nyomvonalával kapcsolatban, észrevételeinket megtettük a nyomvonalakkal kapcsolatban. Baranyi Tamás felkérésünkre készített egy szakvéleményt a védett, fokozottan védett és Habitat Direktívában szereplő lepkefajok térségbeli előfordulásaira alapozva, mely szakmailag a Nimfea TE álláspontját erősíti.

M8 autópálya nyomvonalának ügye

Az M8-as autópálya a Kiskunságban jelentős élőhelyeket keresztez, ezzel kapcsolatban a Főfelügyelőségen bejelentkeztünk ügyfélnek.

Körösladányi vaddisznóskert

A 2005-ös év végén jutott tudomásunkra, hogy a Körösladány határában elterülő erdő – mely kiemelkedő élőhelye több védett, élőhelyvédelmi irányelvben is szereplő növényfajnak, valamint a fokozottan védett és Natura 2000 jelölőfaj, nagy szikibagolylepke élőhelye – egy épülő vaddisznóskertnek fog otthont nyújtani. A vaddisznóskert építése azért is megdöbbentő, mert Magyarországon a nagyvad állomány meglehetősen túltartott, hatalmas kárt okoznak az erdészetnek, mezőgazdaságnak, természetvédelemnek, hiszen a vaddisznó életmódjával, táplálkozási szokásaival károsítja a megritkult állományú védett- és fokozottan védett növényfajokat, gerinctelen és kisebb termetű gerinces állatfajokat, földön fészkelő madárfajokat. A Körösladányi-erdő, tervezett Natura 2000-es terület, éppen a ritka növény- és állományok miatt. Tanulmányúton jártunk a bélmegyeri vaddisznóskertben, ahol digitális fényképekkel dokumentáltuk az intenzív vaddisznótartás hatására kialakult növény- és állományvesztéseket. A vadászók, etetőhelyek, kialakított dagonyák és a vaddisznó jelenléte miatt kizárólag gyomtársulásokat

lehetett föllelni. A vaddisznóskert fenntartása olyan gyomfajok előretörésének kedvez, mint a parlagfű, csattanó maszlag, gyalogkakác, vagyis elsősorban a tájidegen gyomok terjedését segíti. A Dalerd Rt. által megvalósítani kívánt vaddisznóskert egyértelműen csak súlyos természetkárosítással valósítható meg, hiszen a jelenleg a területen előforduló védett és fokozottan védett fajok pusztításával jár.

A vaddisznóskert kerítésének építésekor több száz tő pettyezett őszirózsa, sziki kocsord, dunai szegfű esett áldozatul a kerítés és az oszlopok leföldelésénél. A felásott kocsordos-őszirózsa társulás helyén pedig olyan gyomfajok indultak terjedésnek, mint a csattanó maszlag, parlagfű.

Derekegyházi vaddisznóskert

A 2006-os év végén értesültünk arról, hogy Derekegyháza mellett egy vadaskert építését kezdeményezte a Dalerd Zrt. Az érintett terület értékes növény- és állományok élőhelye, Natura 2000-es terület.

Gyepfeltörések

Több esetben észleltük nem védett területen értékes gyepterületek feltörését. Kunhegyes határában a Török-Bori-halom mellett elterülő szikes gyepek, vízállások, ősze kiszáradt részét mélyszántással tette tönkre a terület tulajdonosa. A mellette lévő gyepek szintén felszántották, bevetették. A Polgártól délre elterülő Varga-halmi-dűlő szikes gyepeit, valamint lösz platóját 2004-ben szántották fel először, majd 2006-ban újabb részeket szántottak hozzá, és szikes gyepek részeit tárcsáztak meg. Polgár és Hajdúnánás között 2006 őszén szántottak be többféle gyepeket.

Minden esetben tájékoztattuk a területileg illetékes természetvédelmi őrköt, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

Szikes tó károsítása

2006. december végén a Nimfea TE munkatársa Hajdúnánás határában egy Natura 2000-es terület, szikes tó – pannon szikes – esetében tapasztalt illegális altalaj és csatorna iszap deponálást. A szikes tó egy hektárját a közeli M3 autópálya építéséből származó melléktermékekkel feltöltötték, értékes pannon szikes gyepterületét az érintett területen teljesen elpusztították (szongáriai cselőpok élőhelye, értékes padkás szikes terület). A gyors intézkedésnek köszönhetően a HNPI és a FTVKTVF segítségével sikerült megakadályozni a terület további feltöltését, a terület tulajdonosát természetkárosításért vélhetően elmarasztalják, és kötelezik a terület helyreállítására.

Nagyvadátjárók ökológiai vizsgálata

Az M3 és M30 autópályákon épített nagyvadátjárók közül a kiválasztott mintaterületeken 2006. július-2007 júliusig tartó időszakban adatgyűjtést végzünk a HOLOGON Bt. megbízásából. Vizsgálataink célját az képezi, hogy milyen arányban és milyen fajok használják a közpénzekből épített nagyvadátjárókat, alkalmas helyekre lettek-e telepítve, és melyek a legalkalmasabb típusok.

Fegyverfenéki élőhelyrekonstrukció fenntartása

A 2007-es év folyamán nem volt szükség különösebb beavatkozásra, miután az időjárásnak köszönhetően kellő mennyiségű víz volt a területen. A terület védelmének köszönhetően ideális nyári lúd és nagy kócsag élőhelyet sikerült megtartani. A közeli halastavak nagy kiterjedésű nádas vonzóbb élőhely a gémféléknek, így jelentős részük áttelepült oda, míg Fegyverfenék természetvédelmi jelentősége ennek folyamánként jelentősen csökkent. Több védett madárfajnak és kételtűfajnak a környéken kimagaslóan fontos élőhelyet és szaporodóhelyet tartunk fenn. A nádas terjedése komoly problémát jelent olyan szempontból, hogy a nyílt vízfelület lassan eltűnik, a záródó nádas kevesebb gémfélének nyújt fészkelőhelyet, táplálkozóhelyet. A terület kezelésére együtt kellene működni a szomszédos földek tulajdonosaival. Szántók és nagy kiterjedésű összefüggő gyepek határolja a területet. A szántók egy részét kis parcellás műveléssel meg lehetne hagyni, de nagyobb részüket érdemes lenne visszagyepesíteni. A gyepeket legeltetéssel lenne célszerű hasznosítani, elsősorban szürkemarha és bivaly tartása lenne célszerű, a nádas meg tudná nyitni a jóságot, az élőhelyet mozaikosabbá lehetne tenni. A jóság legelése hosszútávon kezelné a jelenleg fennálló problémákat.

Szemléletformálás

Az elmúlt három évben egyre eredményesebben sikerül gondoskodni az „utánpótlás” nevelésről. A lelkes önkéntesek, visszajáró táborozók közül kerülnek ki azok az elhivatott fiatalok, akik nemcsak önkéntes munkavégzésükkel segítik a mindennapi munkát, hanem nevelő, oktató munkánk nyomán országos versenyeken is komoly eredményeket érnek el, hivatástudatuk alakul ki, céltudatosak válnak, és hosszútávon természetvédelmi munkával kívánnak foglalkozni.

Köszönetnyilvánítás

Végül, de nem utolsósorban meg kell köszönnöm a programban részt vevő tagjaink és önkénteseink áldozatos munkáját:

Balogh Gyula, Bársony Bence, Iványi Anna, Kiss Ádám, Kontos Tivadar, Miskolczi László, Monoki Norbert, Nánási István, Pabar Zoltán Mihály, Sallai R. Benedek, Székely Zsuzsa, Széll Antal, Vida József, Vincze Tamás.

Világörökségek Magyarországon sorozat - 3. rész

PANNONHALMI BENCÉS FŐAPÁTSÁG

Pannonhalma nemzeti kultúránk egyik bölcsője, nemzeti jelkép és mindemellett a világörökség része.

996-ban Géza fejedelem bencés szerzeteseket telepített le Pannónia Szent Hegyén. Az István király által jogaiban megerősített monostor feladata a kereszténység terjesztése és az európai kultúra meghonosítása, ápolása lett. Az itt élő szerzetesek Szent Benedek Reguláját követik. Azért vállalkoztak erre az életre, hogy Istent keressék az imádságban és az egymással megosztott életben. Az apátság késő-román-kora gótikus bazilikája a középkori magyar építészet egyik remekműve, s ezt veszi körül a monostor épülete. A turisták számára látogatható még a Mátyás király korabeli kerengő és a klasszicista könyvtár. Az épületek különböző korok üzenetét őrzik, az itt látható tárgyi emlékeknek és gazdag kulturális örökségnek az adja sajátos szépségét, hogy egy élő szerzetesközösség mindmáig eredeti rendeltetésüknek megfelelően használja őket.

A Pannonhalmi Bencés Főapátságot az UNESCO Világörökség Bizottság 1996 decemberében vette fel a Világörökségi listára, mint kulturális örökséget. A Főapátság a magyar történelem egyik kiemelkedő emlékhelye, egyházi és művészettörténeti központ. Pannonhalma városban található, Győr-Moson-Sopron megyében, a Pannonhalmi kistérségben. Régi neve Gyórszentmárton.

Gyórszentmárton már az ősidők óta lakott hely, az első település a X-XI. században települt meg. A szállás, majd a falu kialakulása a bencések 996-os itteni megjelenésével, a királyi alapítású kolostor felépítésével vette kezdetét. A tatárjárás során a falu elnéptelenedett, majd a XIV-XV. században újra virágzásnak indult.

A Pannonhalmi Bencés Főapátság kultúrtörténeti értékei a következők: a bazilika, az altemplom, a Porta speciosa, a kerengő, az ebédlő, a könyvtár és a levéltár, a gyűjtemények és az Arborétum.

A bazilika az apátság harmadik temploma, amely korábbi épületek falmaradványait rejt magában. Az utóbbi évek műemléki kutatásai mutatták ki a mai épület falaiban e XII. századi épület jelentős méretű maradványait. A főhajó két szélén nyíló kapukon át megközelíthető altemplom hat oszlopon és konzolokon nyugvó keresztboltozatokkal fedett négyszögű tér. Keleti zárófalan három félköríves záródású ablak. Az oszlopok széles nyolcszögletű talplemezen nyugszanak. A fejezeteket és a konzolokat tömött, bimbós levéldísz borítja. A nyugati boltszakaszokban a növényi ornamentikát emberfejekből összeállított figurális faragványok gazdagítják. A keleti boltszakaszban mindkét oldalfalba egy-egy fülke mélyül: az északi armarium fülke (könyvek és liturgikus eszközök tárolóhelye) a déli lavabo volt. A lejáratok között az altemplom nyugati falába mélyülő, vörös márvánnyal burkolt félkörös záródású ülfülke, eredetileg bizonyosan apáti trónus volt.

A Porta speciosa a templom déli főkapuja (dísz bejárat), amely a déli mellékhajóból lép-

csőzet közbeiktatásával vezet a kerengőbe. Neve a jeruzsálemi Templom egyik kapujának nevére utal vissza. A név használatának első ismert, írott emléke a kapu 1700-ban történt felújításáról szóló egykorú feljegyzés. A templom első-sorban a szerzetesek számára épült, és nem az ideseregülő zarándokoknak, s ezért van, hogy a templom „Szép kapu”-ja a kerengő felé nyílik és nem a külső térbe, a bástyára.

A bencés hagyományokat követő monostorelrendezésnek ma hazánkban Pannonhalma az egyetlen épen maradt példája. A kerengő, a négyszögletes udvart körülvevő folyosó volt a monostor középpontja. Körülötte bonyolódott a monostor élete. A kerengő északkeleti sarkában nyílik a Szent István-kápolna. A középkorban a betegek kápolnája állt itt. A XIX. századi restauráláskor teljesen átépítették.

A monostori ebédlőterem (refectorium) hajdani bejáratát emléktábla őrzi. Eredetileg a kerengőből nyílt, és a déli szárnyat foglalta el. A monostor keleti szárnyában a XVII. században Sajghó Benedek emeltetett új ebédlőtermet. Az építőmestert Wittwer Mártonnak (Fráter Atanáznak) hívták.

A monostori gyűjteményt gazdagítja a képtár, ami mintegy 30 holland, flamand, olasz, spanyol, francia és német művész munkáját jelenti. A gyűjtemény részét képezi a metszettár, amely főként XVII-XVIII. századi augsburgi és bécsi mesterek munkáit őrzi (3000 lap). Értékes építéstörténeti dokumentumok az itt őrzött több száz éves építészeti tervrajzok is. A numizmatikai-gyűjtemény 25000 darabot számlál. A magyar pénzürmék mellett jelentős római kori éremanyaggal is rendelkezik a gyűjtemény. Ezek egy része az apátság közelében felszínre került régészeti lelet. A régiségtár XIX. század vége óta módszeres régészeti kutatások és alkalmi leletmentések eredményeként összegyűlt emlékek, melyek jelentős részét római kori emlékek, fém tárgyak és kerámiatöredékek alkotják, amelyek a Pannonhalma környékének provinciális római kultúráját dokumentálják.

A monostor szerzeteseinek életét századokon át, nap mint nap végigkísérte a szőlő és a bor. A második világháborút követő államosítások azonban elpusztították a közel ezer évig virágzó apátsági szőlő- és borművelő hagyományt. A közelmúlt változásai biztosította lehetőséggel élve a pannonhalmi összefogással visszahozta a nemzeti kultúra e fontos részét. Az apátsági szőlő- és borművelő hagyomány újrateemtése a régi apátsági birtokok egy részének visszavásárlását követően a szőlőtelepítési programmal kezdődött, majd az új pince és borház kialakításával folytatódott. Pannonhalmán jelenleg közel 50 szerzetes él.

Forrás: www.bences.hu

www.wikipedia.org/wiki/Pannonhalmi_Bences_Foapatsag

Szerkesztette: Monokiné Székely Zsuzsa

Fotó: www.vilagorokseg.hu

JELES NAPOK

Iványi Anna, Sallai R. Benedek

JANUÁR - FEBRUÁR

Január 1. A Béke világnapja

Béke világnapja több is van az évben, valószínűleg épp a béke fontossága és nemzetközi jelentősége miatt. Elsődleges minden célkitűzésünk közepette, hogy az egész világon béke legyen, mert az embereknek a háború csak rosszat hozhat.

A béke fenntartása, megőrzése az elsődleges feladat mindenhol, és ennek elérése a politikusok legfontosabb felelőssége - amire e napon különösen fel kell hívni a figyelmet.

Az ENSZ 1981 óta szeptember 21-én ünnepli a béke napját, míg a civil szervezetek körében sokkal inkább a január 1. terjedt el, aminek kezdeményezése 1984-ig nyúlik vissza, amikor a Nemzetközi Pen Club meghirdette azt.

E napon elsősorban az egyházak, így főként Vatikán és civil szervezetek szerte a világon megemlékezésekkel próbálják felhívni a figyelmet a világban zajló háborúk végtelen káros és szörnyű jelenségére, amelyek családokat tépnek szét, ártatlanokat, gyerekeket, anyákat, időseket tesznek testileg és lelkileg nyomorékká. Ezek halnak meg a világban értelmetlenül, népi társasok és más emberiség elleni bűntettek zajlanak nap mint nap. Gyermekek vannak katonasorban egy-egy ostoba politikai lépés, sokszor a gazdasági haszonszerzés, kapzsiság, vagy épp vallásnak vélt konfliktus miatt.

Január 22. Magyar kultúra napja

Mint az köztudomású, Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én fejezte be nemzeti himnuszunkat. 1989-től ennek emlékére ünnepeljük a Magyar Kultúra Napját, és a pedagógusokat 1993-tól e napon tüntetik ki.

Méltóbb napot aligha választhatott volna a magyarság a kultúra ünneplésére, mint a nemzeti fohásznak születésnapját.

Az ünnep létrehozására hatással volt, illetve ötletet adott, hogy Finnországban a finn kultúra napját minden évben február 28-án ünneplik, amikor Elias Lönnrot 1835-ben útjára bocsátotta a népi énekekből összeállított híres hőskölteményt, a Kalevalát.

Fontos, hogy hangsúlyozzuk: a magyar nemzeti kultúráról való megemlékezés nem csupán irodalomból és művészetből kell, hogy álljon, hanem a népi hagyományokról való megemlékezésről és környezetkultúra nevelésből is!

Február 1. Civilek napja Magyarországon

Az 1994-ben alakult magyarországi Civil Parlament február 1-et tűzte ki nemzeti civil napként 1997-ben.

1998-ban tartották meg először a Civilek napját, amivel igyekeztek felhívni a figyelmet arra, hogy ha nem működnek kellő számban civil szervezetek, akkor az önkormányzatokra sokkal több feladat és felelősség hárul.

Mára egyértelművé vált, hogy a demokrácia létezését a szervezett keretek között működő, érdemi érdekérvényesítő képességgel bíró civil szervezetek nélkül nem is lehet fenntartani.

A csak önkéntes alapon működő kis helyi szervezetek jobbító kezdeményezései és a regionális, vagy országos hatáskörrel bíró szervezetek szerepe az országos stratégiák, jogszabályok véleményezésében az, ami biztosítja a valós társadalmi

részvételt a döntéshozásban. Hatékony civil társadalom nélkül nem létezhet demokrácia,

Szinte nincs ember, aki ne kerülne élete során kapcsolatba valamilyen civil szervezettel, és ez egy olyan kapocs, ami mindenkit érint.

E napon célszerű kezdeményezni önkormányzati szinteken, hogy a napról megemlékezés legyen, célszerű helyi konferenciával, fórummal a civil szervezetek tevékenységeinek kommunikációját erősíteni.

Február 1. A tiszai élővilág emléknapja

Nagybányánál, Északnyugat-Romániában 2000. január 31-én 22 órakor a Szamos felső folyásának vízgyűjtő területén működő román-ausztrál vegyes tulajdonú Aurul nevű bányavállalat cianiddal és nehézfémekkel telt zagytározójának gátja átszakadt. Ennek hatására 50-100 tonna ciánt, valamint különböző nehézfémeket, többek között rezet tartalmazó közel 100.000 köbméter folyékony és lebegő hordalék került a vízbe. A cián akut, szinte azonnal mérgező hatást fejt ki minden élő szervezetre a sejtek légzésének meggátolásával, és már ott azonnal elkezdte pusztítani a folyó élővilágát minden szinten.

A mérgező ipari szennyvíz a Szamoson keresztül elérte a Tiszát. A szennyeződés február 1-jén ért Magyarországra, majd február 12-ig vonult át a Tisza hazai szakaszán drámai katasztrófát okozva a halászlé ágazatban, a turizmusban, és legfőképp a folyó élővilágában. Haltetemektől bűzlő Tisza-part sokkalta a közvéleményt, és a környezetszennyezés megrendítette Európa lakosságát. A szennyezés végvonult a Tiszán, majd a Dunán keresztül már jelentősen csökkent koncentrációval február 25-28-án elérte a Duna-delta vidékét.

Erre emlékezve az Országgyűlés 2000. június 16-án elfogadott határozatában február 1-jét Tisza Élővilágának Emléknapjává nyilvánította.

Február 2. A vizes élőhelyek világnapja

1971. február 2-án az iráni Ramsar városában írták alá a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyekkel kapcsolatos nemzetközi szerződést. A megállapodás hivatalos neve „Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vizes területekről, különösen mint a vízimadarak tartózkodási helyéről”. Az egyezmény 1975-ben lépett hatályba, és azóta a világ minden tájáról 148 ország csatlakozott hozzá, köztük hazánk is, 1979-ben.

A nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek listáján több, mint 1500 terület kapott helyet az elmúlt évtizedekben. Az egyezmény értelmében vizes területnek tekintendők azok az akár természetes, akár mesterséges, állandó vagy ideiglenes mocsaras, ingoványos, tőzeglápok vagy vízi területek, amelyeknek vize álló, áramló, édes, főléd, sós, ideértve azokat a tengervíz-területeket is, amelyek mélysége apálykor nem haladja meg a hat métert, valamint az időszakosan kiszáradó szikes tavak. Csak azok az országok csatlakozhatnak, amelyek legalább egy területet bejelentenek a listára.

Hazánk a listán 23 vizes élőhellyel szerepel, amelyeknek bemutatására e nap kiváló alkalmat kínál, de ezek mellett is számtalan más fontos vizes élőhellyel büszkélkedhetünk, amelyek megőrzésére, védelmére e napon hívhatjuk fel a figyelmet.

Cikksorozatunkban a lapszámokhoz kötődő aktuális jeles napokat mutatjuk be olvasóinknak. A cikksorozat egyesületünk gondozásában önálló kötetben is megjelent.

Fotó: Sallai R. Benedek

A civileket a kormánynak is komolyan kellene venni

A cianid szennyezésre emlékeztünk

Ramsari élőhelyek állapota romlik

Kontos Tivadar sorozata

Vízügyi beavatkozások által veszélyeztetett halfajok — III. rész

Korábban a fenti címmel indítottunk sorozatot azoknak a veszélyeztetett halfajainknak a bemutatására, amelyek a jelenleg hazánkban tapasztalható gazdaságfejlesztési elképzelések és az ezekkel járó környezetromboló tevékenységek miatt aktuálisan veszélyeztetetteké váltak.

A vízügyi beavatkozások által veszélyeztetett halfajokat bemutató sorozatunk következő halfaja a német bucó (*Zingel streber*), amelynek állományait szintén érzékenyen érinthetik a több természetes vízterünkön tapasztalható természetpusztító tevékenységek. A német bucó a sügérfélék családjába tartozik.

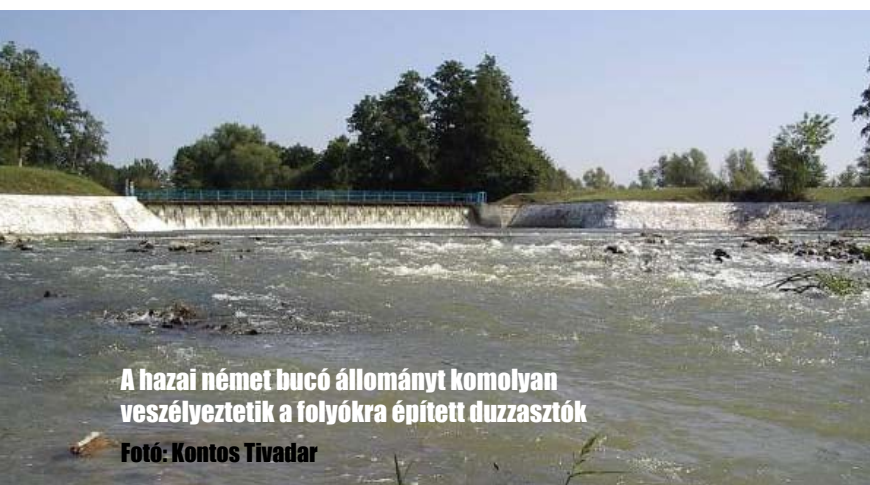
Hazai természetvédelmi besorolása fokozottan védett, amit kifejez a halak között magasnak számító százezer forintos eszmei értéke is. Német bucóval csak a folyóvizekben találkozhatunk, az állóvízi környezetet az áramlás hiánya és a szegényebb oxigénviszonyok miatt nem tudja tolerálni. Csak a nagyobb folyóvizek paducznájától a dévérzóna kezdetéig tartó szinttáj tudja biztosítani a számára kedvező életfeltételeket. Megtalálható még kisebb folyóvizeinkben is, ha azok hegylábi szakaszokon, vagy dombvidéken folynak keresztül, de a patakok már nem nyújtanak számára kedvező feltételeket. A folyóknak általában a húzós vízű, sodrottabb szakaszain található meg, a lassú részeket elkerüli. Igényli a tiszta, üledéktől mentes, kavicsos aljzatot is. Hazai folyóink közül megtalálható pl. a Dunában, a Rá-

bában, a Drávában, a Murában, a Tiszában, a Szamosban, a Sajóban, a Bódvában, a Hernádban, a Sebes-Körösben és a Marosban is. Mivel élőhelyével kapcsolatosan igen speciális igényekkel rendelkező fajról van szó, ezért a kavicskitermelés, medermélyítések általában olyan mértékű változást okoznak élőhelyének, ami a megbolygatott víztérből történő eltűnését eredményezheti.

A német bucó áramvonalas testalkata is árulkodik arról, hogy a sodrást kedvelő halfajról van szó. Maximum 20 centiméteres hossz elérése orsószzerűen megnyúlt, lapos „békafeje” hengeres törzsben folytatódik, farokrésze igen vékony, csaknem olyan, mint az eger farka. Erre utal egyik népies elnevezése is, Herman Ottó Magyar Halászat c. könyvében ugyanis „poczokfarkúként” említi. Szája alsó állású. Két hátúszója közül az elsőben kemény úszósugarak találhatók, melyek száma 8-9. A második, lágy úszósugarakat tartalmazó hátúszóban 12-13 úszósugár van. Hasúszói testéhez képest nagyok, fontos szerepük van a hal sodrásban történő megtámasztásában.

Pikkelyei aprók, és mivel a pikkelyek szélei fogazottak, a halat kézbe véve érdes tapintásúnak találjuk. Az oldalon mentén kb. 70-80 pikkelyt számolhatunk. A hal színe általában világosbarna, melyet olyan módon díszítenek a testen ferdén átfutó sötétbarna sávok, mintha azt egy szalaggal tekerték volna át. Éles vonalakkal szegett mintázata segíthet megkülönböztetni másikat, szintén fokozottan védett bucófajunktól, a magyar bucótól (*Zingel zingel*). A magyar bucó mintázata elmosódott, nem emelkedik ki olyan markánsan, mint kisebb testű rokonánál. Emellett a magyar bucó faroknyele testéhez képest sokkal vastagabb, és szemei is sokkal nagyobb méretűek a fejhez viszonyítva. Táplálkozását tekintve ragadozó, elsősorban apró vízi állatokat, alsóbbrendű rákokat, rovarláncokat fogyaszt. Szaporodása kevésbé ismert. Ideje április-májusban, enyhébb tavasz alkalmával márciusban is elkezdődhet. A kevés számú ikrát az anyahal a meder kavicsos-sóderes részein rakja le, és a „tej” által történt termékenyítés után aprószemű kavicssal takarja be.

A német bucónak kis termete miatt a régmúltban sem tulajdonítottak gazdasági jelentőséget, fogyasztásra csak ritkán került annak ellenére, hogy húsa a sügérfélék családjára jellemző módon kemény, fehér és szinte szátkamentes. Természetvédelmi jelentősége viszont igen nagy, mivel a Duna medencéjének benszülött hala, szűk elterjedéssel. A kavicsbányászat és a mederrendezéseken kívül a hazai állományt sok esetben veszélyeztetik a kisebb folyóinkon létesített duzzasztók, mivel ezek felső szakaszain a megváltozott, szinte állóvízzé alakított víztérben nem tud megmaradni.

A hazai német bucó állományt komolyan veszélyeztetik a folyókra épített duzzasztók

Fotó: Kontos Tivadar

**Német bucó
(*Zingel streber*)**

Fotó: Kontos Tivadar

Gyapjaslepke inváziók természetvédelmi vonatkozásai

Monoki Ákos írása

Az elmúlt években hazánkban számos telepített erdőben volt tapasztalható egy őshonos lepkefajunk, a gyapjaslepke (*Lymantria dispar*) tarrágása. A gyapjaslepke gradációja miatt sok erdőt szinte teljesen megfosztottak lombkoronájától a hernyók.

A gyapjaslepke Európában, Ázsia nagy részén és Észak-Afrikában fordul elő, de az 1870-es években egy francia származású rovarász figyelmetlenségének köszönhetően Amerikába is eljutott és terjeszkedésnek indult.

A kifejlett gyapjaslepkék nőtényei nem repülnek (erre az Ázsiában élők képesek), hanem mászva változtatják helyüket, várják a hímeiket. A hímek jól repülnek, gyakran előfordul, hogy a bebábozódott nőtények bábjaán ülve várják azok kikelését. A párzás után a nőtények elsősorban a fák törzsének alsó részére helyezik petecsomóikat. A petékből jövő év tavaszán, általában áprilisban kelnek ki a hernyók, melyek néhány nap elteltével felmásznak a lombkoronába és megkezdik lombfogyasztó tevékenységüket. A hernyók selyemszál képzésére képesek, a szél segítségével a selyemszálon vitorlázva igen nagy távolságra képesek eljutni a kis méretű hernyók. A hernyók számos, hazánkban őshonos cserje- és fafaj lombját fogyasztják, különösen kedvelik a kocsányos tölgyet, de a magas kőrist, orgonát, vadkörte, tiszafát kerülik. A nagyszámú hernyó rövid időn belül képes a kisebb erdőket, erdősávokat, fasorokat megszerkesztani lombkoronájuktól. A táplálék nélkül maradt hernyók nagy számban pusztulnak éhen, de természetesen nagy számban túlélnek és tovább szaporodnak. A gradációk jellegzetessége, hogy ha a rendelkezésre álló táplálékmennyiséget felélik a hernyók, akkor a gradáció magától összeomlik. Számos természetes ellensége van az ilyen nagy számban jelentkező rovaroknak. Egyrészt több ízeltlábú faj, például az aranyos bábrabló kifejezetten a hernyókat fogyasztja, de például egyes atkafajok előszeretettel fogyasztják a gyapjaslepke petéit is. Bizonyos fürkészléggy és fürkészdarázs fajok a hernyókra petéznek, a kikelő lárva pedig a hernyóba jutva belülről elfogyasztja azt. A kételtűek közül elsősorban a zöld levelibéka, zöld varangy, barna varangy táplálkozik a hernyókkal. Sok madárfaj a bábokkal is táplálkozik, például a nagy fakopáncs, szécinege és a csuszka, míg a kakukk és a sárgarigó a kikelő hernyókkal táplálkozik, a töviszúró gébics és a lappantyú pedig a kifejlett lepkéket ejti zsákmányul. A hernyókkal cickányok, sünök táplálkoznak, a bábokat pedig az erdei egér fajok igen nagy számban fogyasztják, míg a denevérek a repülő lepkékhímeket ejtik zsákmányul.

A gyapjaslepkének számos természetes ellensége van. Maga a túlszaporodás egy termé-

zetes folyamat, több hazai rovarfaj esetében tapasztalható hasonló jelenség. A túlszaporodó rovarokkal természetes ellenségek egész hada táplálkozik, ízeltlábú-, kételtű-, madár- és emlősfajok. E mellett a gradáló rovarok tápláléka véges mennyiségű, ha ez elfogy, akkor állományuk összeomlik, éhenpusztulnak.

Több rovarfaj túlszaporodását segítik az azonos korú, azonos fajú fákból álló erdészeti ültetvények, ahonnan hiányzik az őshonos fajokban gazdag aljnövényzet, cserjeszint, hiányzik a második lombkoronaszint, hiányoznak az öreg odvas fák, vagyis mindaz, ami egy természetes állományú erdőben még föllelhető. Ennek köszönhetően az erdészeti ültetvényekből hiányzik a természetes illetve természetközeli erdőkre jellemző faji sokszínűség. Nem, vagy csak nagyon kis számban találhatjuk meg azokat a parazita és ragadozó rovarfajokat, madárfajokat és emlősöket, amelyek a gradációra hajlamos rovarokkal táplálkoznak, ezért a túlszaporodó ízeltlábúak lényegében ellenségektől teljesen mentes területen tudnak nagy arányban terjedni.

A gradáló rovarfajok ellen pedig általában olyan vegyszeres védekezést alkalmaznak, amely nem csak a gyapjaslepkét, vagy más „erdészeti kártevőnek” kikiáltott fajokat pusztítja el, hanem kiirtja azok természetes rovarellenségeit és minden más ritka, védett vagy éppen alig ismert rovarfajt is. Ennek köszönhetően még tovább húzódhatnak a gyapjaslepke gradációi, hiszen folyamatosan olyan élőhelyeket teremtünk számukra (melyeket a selyemszálon repülő hernyók hódíthatnak meg), ahol természetes ellenségek, ragadozók nélküli területeken fejlődhetnek és szaporodhatnak, hogy aztán a következő évben újult erővel újabb és újabb helyeken ráják tarrá az erdőket.

Fotó: Monoki Ákos

Gyapjaslepke hernyó

Erdő gyapjaslepke invázió után

Őshonos állattartás a magyar mezőgazdaságban

Szántóné Simon Edit írása

Forrás: www.mangalica.lap.hu

3. rész: MANGALICA

Az Élő Tiszáért program és a Túrkevei Tájrehabilitációs program is előtérbe helyezi a tájjellegnek megfelelő állatok tenyésztését, és szorgalmazza a gazdák körében a helyi adottságokhoz jól alkalmazkodó fajták tartását.

S mivel ezen fajta elismerten magyar eredetű- noha kitenyésztésében nagy szerepet játszott a szerb sumadia disznó is- így hát a mangalicát is előszeretettel ajánljuk azon gazdáknak, akik a tájgazdálkodás szempontjait helyezik előtérbe, mivel sokkal kedvezőbb egészségügyi hatással bír minden szempontból, mint az ipari fajták, s őshonos is.

Mégsem tekinthetjük primitív fajtának, hanem kiválóan kitenyésztett zsírsertés. A XVIII. század vége, XIX. sz. eleje óta létező fajta. Annyira híres volt, hogy a XIX. század végén a bécsi tőzsdén jegyezték.

Az egyetlen fennmaradt őshonos sertésfajtánk. Igen erős szervezetű, nem stressz érzékeny, ridegtartásra kiválóan alkalmas. Kis testű, vékony csontozatú, s gyaluforgácszerűen göndörödő szőrköntös takarja. Eredetileg négy színváltozatban - szőke, fekete, fecskehasú, rótes - tenyésztették.

A legelterjedtebb a szőke, de vörös változata is van, míg a fekete mangalica mára már kipusztult.

Értékét a takarmánnyal szembeni igénytelensége, edzettsége és ellenálló képessége adja. Kiváló zsírtermelő képessége egyedülálló az egész világon, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a világ legzsírosabb sertése.

Húsának mennyisége kevés, de minősége, íze, összehasonlíthatatlanul jobb, mint a modern sertéseké. Zsírja és szalonnája kifejezetten lágyabb, a zsír olvadáspontja alacsonyabb, emészthetősége kedvezőbb. Figyelemre méltó ugyanakkor a vitamin- és ásványianyag-tartalma: húsa jóval

több anyagcsere elősegítő alkotóból áll, mint a hússertésé.

Az őshonos magyar sertésfajtának tekintett mangalica száz éve még Európa legjobb sertésének számított, majd a hústermelés fokozására irányuló mennyiségi szemlélet következtében 1990-re a kihalás szélére került, egyedeinek száma az elmúlt két évtizedben száz és ötszáz közöttire csökkent. A teljes kipusztulás megakadályozása érdekében 1976-tól állami támogatás segíti a génrezervátumokban a fajtamegőrző munkát.

Erre a kiváló genetika értéket képviselő fajtára az agrár- környezetgazdálkodási támogatásokon belül kifizetés vehető föl egyedenként, amellyel a gazdák is tehetnek a fajta megmentése érdekében.

Ennek feltételei a következők:

Legalább 20 darab tisztavérű, nőivarú, egy évnél idősebb koca szabad vagy fél szabad tartásban kell, hogy legyen, s természetesen az állat tartójának vagy tulajdonosának kell lenni, igazoltan.

A múlt évben az egyedenként adható támogatás összege 20 000 Ft/ egyed összeget tett ki.

Bízni kell abban, hogy a jövő évben megnyitják ezt a célprogramot az agrár- környezetgazdálkodás keretein belül, új belépők számára is, s majd lehet élni ezzel a támogatási lehetőséggel a későbbiekben.

Tudta-e, hogy az ősi rideg sertéstartás érdekessége a nomád fialtató? A Mezőgazdasági Múzeum kutatásai szerint a Tiszántúlon a kanászok a fialni készülő kocák ösztönös szokásait követve a kondajárás területén számos fialtató gödört készítettek. Ezeket száraz fűfélével és falevelekkel bőségesen bealmozták. Így készítették viszonylag védett, „rideg” fekvőhelyet a kocák és születendő malacaik részére. A gödörök déli részén a talajban mélyedést vágtak, ide bújtak be a tűző napsugarak elől a gyenge malacok.

Ahogy a malacok növekedtek, a gödör északi részének lementsésével oldották meg a legelőre való kijárást.

Egyesületünk a Túrkevei Tájrehabilitációs Térségfejlesztési Program keretein belül, a GEF-es program elemeként – amely a hagyományos gazdálkodási módszerek népszerűsítése és életre hívása érdekében jött létre, s az önellátó helyi kisgazdaságok fenntartását hivatott szolgálni – segíti azon gazdák információhoz jutását, akik tájgazdálkodási tevékenységbe, illetve őshonos állattartásba szeretnének fogni, vagy éppen kíváncsiak az aktuális támogatási és pályázati lehetőségekre, a tájban való környezetkímélő gazdálkodás elterjesztése érdekében.

Bővebb információ:

Szántóné Simon Edit, 9-12, 13-16 óráig
56/361-505, Túrkevei FIOK, Ecsegi u. 22.

Fényképezte:

Sallai R. Benedek

TÁJGAZDÁLKODÁS

Lehetőség a jobb megélhetésre és a természeti értékeink gazdagítására

Lapunk jelen számában be szeretnénk mutatni a programot, amelynek keretében a tájgazdálkodás népszerűsítését tűztük ki a Nagy-Sárréten, és szűkebb környezetében.

A Tisza, a Bodrog, a Sajó, a Berettyó és Körösök: Alföldünk ékességei és kihasználatlan erőforrásai. Tavasszal, árvíz idején aggódva figyeljük a gátak között rohanó vizet, mely nyáron, aszálykor oly fájón hiányzik a földekről. Ha az előrejelzések nem csalnak, az elkövetkező évtizedekben egyre többször találkozhatunk szélsőséges időjárási jelenségekkel: özönvízszerű esőkkel vagy hosszú aszályal. Kulcskérdés, hogy vizeinkkel ésszerűen gazdálkodjunk.

Évszázadok tapasztalata bizonyítja, hogy a Kárpát-medencében a folyóvölgyek mentén az ártéri tájgazdálkodás ember és természet harmóniáját biztosította. E tájművelési formában az árvízzel érkező víztöbbletet hasznosítják, tartalékolják a csapadékhiányos időszakokra. A gazdák a jelenleginél kevesebb szántóterületet tartanak fenn, ehelyett a felszín domborzatához és az ahhoz illeszkedő időszakos, állandó vízborításhoz igazítják a gazdálkodást. Mozaikosabb táj alakul így ki, a gazdálkodás és a természeti folyamatok eredményeként, több a vizes élőhely, a tó, a nádas, a rét, a legelő, az ártéri gyümölcsös, az erdő. Az időszakos vízborításhoz igazítják a földművelést és az állattenyésztést, s ezáltal gazdagabb, változatosabb növényzet alakul ki az ártéren. Mindez biztosítja, hogy a gazdák, a térségben lakó családok több lábon állhassanak, ami a mainál nagyobb és hosszú távon kiszámítható jövedelmet biztosíthat.

Hazánkban, a Tisza árterén több mintaterületen is kezdeményezték a gazdálkodási mód, a tájgazdálkodási rendszer újraélesztését. A Tisza mentén a Bereg, a Bodrogek, a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet, a Borsodi Mezőség, Nagykőrű környéke, a Körös mentén a Kis-Sárrét és a türkevei Tájrehabilitációs Térségfejlesztési Program ezek közé tartoznak, hogy csak a legjelentősebbeket említsük. A munkanélküliséggel küzdő, alacsony jövedelmű térségeknek talán ez az utolsó lehetősége, hogy lakóik biztos megélhetését megalapozzák és természeti értékeiket gyarapítsák.

Az Élő Tiszáért Program e kezdeményezések összefogását segíti elő. A 2005-ben indult, hároméves programot a Világbank Környezetvédelmi Világalapja segítségével (GEF) az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) finanszírozza, melyet a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természetvédelmi Hivatala hajt végre. A pro-

jekt irodájának a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság ad otthont.

A program célja, hogy a biológiai változatosság megőrzését, gyarapítását szolgáló ártéri tájgazdálkodási rendszert tegye meghatározó gazdálkodási formává a Tisza vízgyűjtőjén. Ennek érdekében megszervezzük a tiszamenti ártéri tájgazdálkodási kezdeményezések összefogását, érdekképviselőket, új gazdasági lehetőségeket kutatunk fel számukra, tanácsadással segítjük munkájukat. Ezáltal a gazdák és a térségben élők új megélhetési lehetőségekhez juthatnak – ha úgy tetszik, anyagilag is érdekeltté válhatnak a természet védelmében és gazdagításában. Ha bölcsen sáfárkodunk erőforrásainkkal, együttműködünk a természettel harc helyett, azzal ember és természet is jól jár.

Idén nyáron létrehoztuk a Szövetséget az Élő Tiszáért Egyesületet (SZÖVET). Ebben a szervezetben azok vesznek részt, akik a fenti célokért kívánnak dolgozni. Magán-személyek, civil szervezetek, önkormányzatok, kutatók, gazdálkodók egyaránt csatlakozhatnak. Reményeink szerint a közös munka nagy erőt ad majd ennek a szervezetnek. A Szövetség a Tisza mentiek közös munkáját hangolja össze, forrásokat teremt céljaink eléréséhez és érdekképviselőként működik a regionális, országos szintű döntéshozók felé, de tanácsadással is segíti majd a tájgazdálkodás iránt érdeklődőket. A SZÖVET tudományos igényességgel és az érintettek (gazdálkodók, a mintaterületek lakói) közvetlen részvételével kialakítja az ártéri tájgazdálkodás ajánlott modelljét. Mindezt egy kézikönyv keretében összegezzük, amely ajánlások és jó példák gyűjteménye lesz: hogyan valósítható meg a gyakorlatban ember és természet jövedelmező együttélése.

Bemutatja, hogy az érintett területeken hogyan célszerű megoldani: pl. a vízpótlást, a különböző élőhelyek kezelését, a gazdálkodásban milyen jövedelmező és természetkímélő módszerek alkalmazhatók, mit lehet tenni az özönfajok (pl. gyalogakác) ellen, a biológiai változatosság gyarapításáért. Az ajánlásokra támaszkodva már 2006 őszétől a résztvevő mintaterületeken – így a Nagy-Sárréten is – tájgazdálkodási Műhely indul. Ennek keretében az érdeklődők megismerkedhetnek a tájgazdálkodás elméletével és gyakorlatával, a benne rejlő gazdasági lehetőségekkel. A Műhely résztvevői közösen tervezik meg, hogyan és hol

lehetne bevezetni ezeket a régi-új gazdálkodási módszereket, milyen előnyökkel járhat az itt élők számára. Tanácsadással is segíteni fogják az érdeklődőket. A Nagy-Sárréten a bekapcsolódó gazdák részvételével olyan mintagazdaságokat tervezünk kialakítani, ahol bemutatathatók a természetközeli gazdálkodás tapasztalatai. A tiszamenti mintaterületek mindegyikén létrejönnek hasonló mintagazdaságok. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gazdák a Tisza-mentén meglátogathassák egymás gazdaságait, és tanulhassanak egymástól. A kisebb léptékű, de nélkülözhetetlen beruházások tervezésében, pályázatok elkészítésében, kisebb fejlesztések finanszírozásában a SZÖVET által működtetendő Biodiverzitás Mikroalap fog segíteni. Ennek forrásai 2006 őszén már pályázhatók több kistérségben, sajnos a Nagy-Sárréten még nem.

A Szövetség az Élő Tiszáért tudományos, szakmai és lobbitevékenységgel mindent megtesz annak érdekében, hogy az ártéri tájgazdálkodás megfelelő súllyal jelenjen meg az országos és nemzetközi szintű politikákban. El kívánjuk érni, hogy a Vársárhelyi-terv továbbfejlesztése (VTT), illetve a Új Magyarország Vidékfejlesztési Terv (ÚMVT, ezen belül elsősorban az agrár-környezetgazdálkodási intézkedések) kiemelt hangsúlyt és támogatásokat szenteljenek a gazdálkodási formának. Együttműködünk hazai és nemzetközi civil szervezetekkel, szakmai képviselőkkel, kutatói közösségekkel, programokkal. A SZÖVET segíti, hogy az új gazdálkodási lehetőségek termékei eljussanak a fogyasztókhoz: szerepet vállal a piacutatás, az új értékesítési lehetőségek keresésében és kihasználásában.

A program lebonyolításáért egy kisebb szakértői csapat felelős, a mintaterületek képviselőivel közvetlen együttműködésben, az ő elvárásainak megfelelően. Ha felkeltette érdeklődését a Program szívesen szolgálunk további felvilágosítással, közvetlenül is be lehet kapcsolódni a munkába. Kérjük, keressen minket!

Szervezőink a Nagy-Sárréten:

Szántóné Simon Edit, (56/361-505, edit@nimfea.hu),

Sallai R. Benedek (srb@nimfea.hu).

Az Élő Tiszáért program titkára:

Kajner Péter (06-30-545-3140, kajnerp@interware.hu).

Honlapunk: www.elotisza.hu.

Forduljon hozzánk bizalommal!

NCA tapasztalatok az Észak-Alföldi Régióban

A Herman Ottó Természetvédő Kör, a Beklen Nagykunsági Civil Társadalomért Alapítvány és a Nimfea Természetvédelmi Egyesület munkatársai az alábbi elemzést adták közre ez év elején.

Több évnyi bosszankodás után vártuk az idei évi észak-alföldi kollégium döntését, bízva abban, hogy a személyi változások pozitív irányba hatnak az előző években tapasztalt nem túl előnyös döntéshozáshoz képest, amikor azt tapasztaltuk, hogy a döntéshozásban képviselőjük, tagjuk, barátjuk alapján érintett szervezetek előnyösebb el-

bíralásban részesültek, mint a döntéshozáson kívül maradt egyéb szervezetek.

Sajnos kollégiumi tagok megválasztására nem lehetett érdemi hatással lenni, nagyjából a megyeszékhelyek szervezetei domináltak a választások alkalmával, ami a személyi összetételen meg is látszódik az új kollégiumban.

Ennek ellenére bizalmat szavaztak az általunk képviselt túrkevei szervezetek is az új kollégiumnak, emiatt volt csalódás az új működési döntés.

Ezügyben idén szervezeteinket képviselttük a kollégium egy ülésén, ahol meg-

próbáltunk rámutatni azokra a hibákra, amelyek a döntéseket szakmapolitikailag jellemzik, és amellől véleményünk szerint, megkérdőjelezzük a jóhiszemű objektív döntéshozást is.

Ezen véleményünk azokon a döntéseken alapulnak, amelyek a támogatási táblázatból és érintettségi nyilatkozatból kiderülnek.

Alapadatok: 1 140 pályázat érkezett be a kollégiumhoz, abból 27 szervezet esetében jelentettel a bírálók érintettséget, összesen 415 334 300 forint működési támogatás került kiosztásra.

Érintett szervezetek az összeférhetlenségi nyilatkozatok alapján (db)	27 db	2,4 %
Támogatást elnyert, nem érintett szervezetek (db)	1113 db	97,6%
Érintett szervezetek az összeférhetlenségi nyilatkozatok alapján kapott összes támogatás összege	47 150 000 Ft.	11,3%
Támogatást elnyert, nem érintett szervezetek kapott összes támogatás összege	368 184 300 Ft.	88,7%
Átlag jóváhagyott támogatás az érintett szervezeteknél (Ft)	1 746 296 Ft	
Átlag jóváhagyott támogatás a nem érintett szervezeteknél (Ft)	330 804 Ft	
Átlag támogatottság az érintett szervezeteknél (igényelt/megítelt) (%)	50,15%	
Átlag támogatottság a nem érintett szervezeteknél (igényelt/megítelt) (%)	32,34%	
3 millió forint fölött kapott támogatások összesen (47 600 e Ft.), a támogatások teljes összegének %-ában	14 db	11,5%
Ebből az érintett szervezeteknél kapott támogatás (27 100 e Ft.), a támogatások teljes összegének %-ában	8 db	6,5%
1 millió forint fölött kapott támogatásból összesen (134 300 e Ft.), az érintettek részese-dése (41 400 ezer forint):	30,8%	

(a fenti számítások az NCA észak-alföldi kollégium működési döntéseit tartalmazó táblázat alapján készült.)

A számokat érdemes összehasonlítani:

- Az érintett szervezetek a pályázók mind-össze 2,4%-át teszik ki, de a források 11,3%-át viszik el
- Az érintett szervezetek pályázóként átlagban 1 746 ezer forintos támogatást kaptak, míg a nem érintett szervezetek átlagban mindössze 330 ezer forintos támogatás kaptak
- Az érintett szervezetek pályázóként átlagban a kért támogatás 50,15%-át kapták meg, míg a nem érintett szervezetek átlagban mindössze 32,34%-os támogatás kaptak a kért összegükhöz képest (annak ellenére, hogy a statisztikát félrehozó adatokkal a nem érintettek között nagyon sok nagyon kis összegű, a kérthez képest magas támogatási arányú összeg is van).
- Az érintett szervezetek 27-es számából 8 szervezet a legmagasabb támogatási összeget kapott 3 millió forintos határ fölött van, míg 16 (tehát közel 60%-uk) kapott 1 millió forintnál többet. Ez a 16 érintett szervezet (az összes szervezet 1,4 %-a) a teljes észak-alföldi működési forrás 10%-át kapta!

Mindezen adatokat, erkölcsi aggályainkat szóban, szervezeteink képviselője révén kifejezte a kollégiumnak, amelyre

szóban a kollégiumi ülésen többféle választ kaptunk, melyek között tartalmilag több más között ilyenek is szerepeltek:

- Azok a kollégium tagjai a régió legjobb, legsikeresebb szervezetei, ezért jobban pályának, jobb pályázatot írnak
- A kollégium demokratikusan lett megválasztva, ezért minden ilyen döntés legitim, és csak az elenyésző kisebbség kérdőjelezi ezt meg.
- A döntéshozást minden pályázat esetében 2-2 ember végezte, így egy pályázatot mindössze két ember nézett át, ami kellően objektív döntés, mert másra a pályázatok száma miatt nincs mód, de a döntést közösen hozták.
- Jogszabály ellenes lenne előtérbe helyezni közhasznú vagy kiemelten közhasznú szervezeteket a működési támogatás megítélésénél, és nem szabad senkinek ítélkezni, hogy ki a „valódi” civil, és ki nem.
- A ponthatárokat közösen döntötték el, és ennek köszönhető a nagyon sok, kis összegű támogatás, mert szempontja volt a kollégium döntésének, hogy minél többen kaphassanak támogatást, mert „minden civil szervezet fontos”.

Sok szempontból ezek az indokok voltak a reprezentatív felvetéseinkre,

melyeknek jórészt így, ebben a formában, ismerve a döntést, nem tudunk elfogadni.

Meg kell, hogy mondjuk, a kollégiumi tagok többsége éretten, értve a problémát kezelte azt, udvarias és véleményünket meghallgató vendéglátással vehettünk rész a kollégiumi ülésen, és jelen levelünkkel nem a kollégium megkerülését, hanem csak tapasztalataink szélesebb körben való közzétételét, és azokra való megoldás kérését jelentenek.

Jelen levelünkkel az alábbi javaslatokat szeretnénk megfogalmazni, az

a.) NCA Tanácsának:

- Véleményünk szerint a NCA tanácsának ezzel a jelenséggel behatóbban, részletebben kell foglalkoznia.
- Egyértelműbb útmutatást kell biztosítani a regionális kollégiumok részére, hogy miként (tehát milyen módszerrel) hozzanak döntést, és jó lenne a prioritás rendszerhez is javaslatokat tenni.
- Ki kell dolgozni egy objektív döntéshozási rendszert az érintett szervezetek pályázatainak elbírálására (pl. minden kollégiumi tag – természetesen az érintettek kizárásával – érintett pályázatait minden tag bírálja, de anonim pontozással, és egy tag összesíti és átlagolja a pontjait – vagy

más megoldás, ami nagyobb objektivitást eredményezhet, és kizárja a szociális hatásokat).

- Iránymutatással segíteni kell regionális kollégiumokat, mert azoknak tagjai néha a szektor szakmapolitikai érdekeivel ellentétes véleményeket fogalmaznak meg, és döntést hoznak.

b.) Az Észak-alföldi kollégiumnak

- Nagyobb önkormányzati és objektivitást kell alkalmazniuk a döntéshozás során.
- Amennyiben teljesen korrekt lenne a mostani döntéshozási rendszer, a jelenség akkor is állna, ami azt támasztaná alá, hogy a pályázati kiírás nem jó, az iránymutatási segédlete nem jól használható, a döntéshozó prioritásai, szempontjai nem jól

derülnek ki abból, tehát jobb, részletesebb kiírásra van szükség.

- A döntéseket lényegesen jobban a szektor érdekei és a közcélú feladatok ellátása irányába kell tolni, ami részletesebb belső döntéshozási szempontrendszer kidolgozását igényli.
- Meg kell vizsgálni, hogy két személy valóban elegendő-e egy-egy pályázat döntési előkészítésére és pontozására. Szerintünk nem, és csak az vállalon ilyen kollégiumi tagsággal járó tisztséget, aki annak feladatit is el tudja látni, tekintet nélkül arra, hogy mennyi pályázat érkezik be.

c.) a régió civil szervezetei számára:

- Nagyobb kommunikációra van szükség a szervezetek között, valós kontrollra a kollégium működésével kapcsolatban

- A vidéki, nem megyeszékhelyi szervezetek jobb összefogására a kollégiumi tagok választásánál
- Még jobb pályázatokat kell írni, és meg kell tanulni azokat a technikákat, amelyek néhány eredménytelen szereplését okozzák.
- Többet kell kommunikálni a kollégiumi tagokkal, a véleményeket egyértelműbben, a sérelmeket objektíven alátámasztva kell a kollégium tudomására hozni.

Kérjük, hogy levelünk címzettjei fentiek figyelembe vételével tegyék meg a szükséges lépéseket egy jobb, hatékonyabb harmadik szektor további épülése érdekében.

Tisztelettel:

Barna Tamás

a „Beklen” a Nagykunsági Civil Társadalomért Alapítvány kuratóriumának az elnöke

Kontos Tivadar

a Herman Ottó Természetvédő Kör elnöke

Sallai R. Benedek

a Nimfea Természetvédelmi Egyesület ügyvezetője

Túrkeve, 2007. január 08.

Tisztelt Sallai R. Benedek úr!

Eloolvastam és áttanulmányoztam az NCA működésének egy szeletét (mind alanyilag, mind a problémakört tekintve egy szeletét) vizsgáló dolgozatukat, s ezúton szeretném megköszönni munkájukat, érdeklődésüket és aktivitásukat!

A felvetett problémát nagyon is valóságosnak és fontosnak tartom, elsősorban azért, mert az NCA önkormányzati jellegű döntéshozatali rendszerének létjogosultságát (és védhetőségét a direkt minisztériumi elosztórendszerrel szemben) alapvetően veszélyeztetik a szubjektív (értsd alatta: érdekeltségi, ismeretségi, politikai, ágazati-szakmai a működési támogatás körében, stb.) bírálati és döntéshozatali gyakorlatok. A Tanács ezért törekedett arra az eddigiekben - és valószínűleg ezt folytatni fogja a jövőben is -, hogy erősítse a rendszer normatív elemeit: legyenek bírálati szempontok, kötelező legyen ezeket meghirdetni, összeférhetetlenségi nyilatkozatokat kell tenni, azok legyenek nyilvánosak, olyan legyen az NCA-honlap, amelyről

nemcsak a saját szervezetre lehessen adatokat levenni, tehát a nyilvánosság kontroll szerepe váljon valóságossá és gyakorolhatóvá, stb.

Az NCA Tanácsa felé megfogalmazott javaslataik közül egyetértek azzal, amely arra irányul, hogy a dolgozatuk által feszegetett jelenség- és problémakörrel foglalkozni kell, s ezen a téren Kollégiumoknak szakmai és módszertani segítségeket kell biztosítani. A tennivalót a Tanács részéről azonban nem abban látom, hogy célzott szabályozással adjunk valamiféle „objektív” bírálatot lehetővé tevő tuti megoldást a kollégiumoknak. Egyrészt azért nem, mert objektív bírálat nem létezik még egzakt és normatív bírálati szempontok esetében sem; másrészt azért nem, mert a bírálat és annak módszereinek kialakítása a kollégiumok hatáskörébe tartozó feladat. Ebbe szerintem beletartozik az érintett pályázatok bírálatának gyakorlata is.

Még egyszer köszönöm dolgozatukat, jelzésüket, javaslataikat! Üdvözléssel:

dr. Bíró Endre, NCA Tanács tagja

Tisztelt Barna Tamás Úr!

Megvizsgálva az NCA Észak-alföldi Regionális Kollégiumához 2006. december 29-én keltezett, de valójában 2007. január 8-án érkezett levelében leírtakkal kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom:

A Nemzeti Civil Alapprogram Tanácsának tagjaihoz, az Észak-alföldi régió elektoraihoz, civil szervezeteihez valamint az Észak-alföldi Regionális Kollégium tagjaihoz eljuttatott levelükben felvetett észrevételekkel kapcsolatban, az alábbi kiegészítést szeretnénk tenni:

1. Sajnálattal vettük tudomásul, hogy a (...) Kollégiumi ülésen adott válaszaink nem bizonyultak Önök részéről elfogadhatónak.
2. Szomorú tény, hogy az Észak-alföldi régióban csak 152 elektori bejelentkezés történt 2005-ben, ettől valamivel kevesebb civil szervezet képviselője vett részt a Tanács tagjának és a kollégiumi tagok megválasztásán.

A Kollégium tagjai a kapcsolattartás fenntartása-, az elektorok számának- és az NCA ismertségének növelése érdekében kistérségi, megyei, regionális szinten rendszeresen találkoznak a civil szervezetek tagjaival, az információcsere érdekében működtetik az elektori listát. Amit levelében javasol, az az NCA jogszabályi hátterének megváltoztatására irányul, az NCA tisztségviselői megválasztásának módosítása nem a Kollégium hatásköre. Azt általános jelenségnek tartjuk, hogy a legismertebb, legnagyobb szervezetek képviselői közül kerülnek ki a tisztségviselők. Az NCA rendszere

a szervezetek éves korrigált ráfordításához mérten arányosan növekvő támogatás elnyerését biztosítja, így nagyobb költségvetésű szervezetek nagyobb összegre jogosultak pályázni.

Felhívjuk figyelmét a Tanács 5. számú támogatási elvére, melyben a Kollégiumok által nem érvényesíthető szempontok között szerepel az ágazati-szakmai tevékenységek egymáshoz viszonyított vagy szakmacsoportokon belüli értékelése, rangsorolása, valamint a civilek szervezeti forma szerinti megkülönböztetése.

3. Levelében idézte a Kollégiumi ülésen elhangzott mondatokat, melyek közül egyet pontosítani szeretnénk. A Kollégium tagjai páronként készítik elő döntéshozásra a pályázati bírálatokat, majd a Kollégium tagjai közösen, egyenként, indoklással döntenek a támogatás mértékéről. A tartalmilag nem megfelelő pályázatot benyújtó civil szervezetnek az elutasítás indoklását megküldi a kezelő szervezet.
4. Az Észak-alföldi Kollégiumnak tett javaslatokkal kapcsolatosan megjegyezzük, hogy a döntéshozás gyakorlata hasonló az általunk ismert hazai döntési rendszerekkel. Az NCA rendszerén kívül /Tanács, Kollégiumok/, a hazai pályázattal, közigazgatási stb. gyakorlatban sem jellemző, hogy a döntéshozók érintettsége nevesítve legyen. Úgy gondoljuk, hogy ezt a gyakorlatot minden pályázattal-si rendszerben követni kellene.

(részlet Kádár Erika, kollégiumi elnök leveléből, amit helykorlátok miatt nem áll módunkban leközölni. A levél teljes tartalma elolvasható egyesületünk www.nimfea.hu honlapján.)

EGYESÜLETI ÉLETJEL

ERDEI FÜLESBAGLYOK TÉLI FELMÉRÉSE

Fényképezte:
Monoki Ákos

A Nimfea Természetvédelmi Egyesület és a Bagolyvédők Baráti Köre várja mindazon érdeklődők jelentkezését, akik szeretnének bekapcsolódni az erdei fülesbaglyok téli gyülekezőhelyeinek felmérésébe. A program elsősorban iskolás csoportok számára szól, de ezen túlmenően óvodás csoportok, magánszemélyek is bekapcsolódhatnak.

Az erdei fülesbaglyok évről évre visszatérnek hagyományos téli nappalozó helyeikre, parkokba, fasorokba, kertekbe, ahol elsősorban az örökzöld fákra figyelhetők meg.

A program célja egyrészt az adatgyűjtés a gyülekezőhelyekről és a baglyok telelő állományáról, másrészt e madarak ismertebbé tétele, népszerűsítése.

A program segítségével a jelentkezők ízelítőt kapnak a tudományos munkából, miközben rengeteg információt gyűjtenek ezekről az éjszakai ragadozómadarokról, a madárvédelemről és a természetvédelem fontosságáról.

Az erdei fülesbagoly (*Asio otus*) hazánk elterjedt fészkelőmadara. Fasorok, erdősávok elhagyott szarka- és varjúfészkeiben költ, saját fészket nem épít. A párok sok esetben már tél vége felé kialakulnak a telelőhelyen, majd tavasz elején foglalják el az elhagyott gallyfészkeket. Fészkalja 5-6 fehér tojásból áll, a kotlás pedig 25-30 napig tart.

A fiókák 34-35 nap alatt válnak teljesen röpképesé. Mint általában a legtöbb bagolyfaj esetében, az erdei fülesbagoly fiókái is elhagyják a fészket, még mielőtt kitollasodnának. A szárny evezőtollai viszonylag hamar fejlődésnek indulnak, így a fiókák ügyesen tudnak leereszkedni a fészkekből, noha testük jelentős részén még csak pihés.

Lábaik, csőrük segítségével pedig ügyesen tudnak felkapaszkodni. A fiókák gyakran a földre pottyannak így az erdőben, fasorokban kirándulók alkalmanként találhatnak pihés bagolyfiókákat, melyek a földön ücsörögnek.

Ezek a fiókák nem árvák, a szülők a közelben tartózkodnak, így a fiókákat nem szabad hazavinni! Érdekes a pihés bagolyfiókát egy közeli fa alacsony ágára feltenni, ahonnan saját maga később magasabbra fel tud mászni.

A fiókák teljes röpképességük elérése után is még a szülőkkel tartanak legalább egy hónapig, míg önállóan vadászni tökéletesen meg nem tanulnak. Elsősorban rágcsálókkal táplálkoznak, de jelentős számban

fogyasztanak madarakat is. Mezőgazdasági területeken, legelőkön, parkokban, erdőkben vadásznak zsákmányukra. Állandó madaraink, a téli nappalokat a települések parkjainak örökzöld fáin, de sok esetben lombhullató fajokon fűzőn, nyíren töltik, ilyenkor rendszeresen lehet őket megfigyelni. Zsákmányszerző útjaikra besötétedés előtt kezdenek felkészülni tollázkodással, nyújtózkodással, majd rövid röpködéssel. A tél végi enyhébb estéken rendszeresen hallani a hím madarakat huhogni is.

A téli gyülekezőhelyeken a legjobb számlálási módszer a táplálkozóterületekre kihúzó madarak számlálása. A fenyőkön, sűrű ágak között nappal megbúvó madarak sorra hagyják el alvóhelyüket szinte mindannyian határozott irányba tartva.

A kirepülési útvonalban állva a félórás kirepülési esemény során egyenként számolhatók a kihúzó erdei fülesbaglyok, ilyenkor derül ki, hogy a nappal leszámolt egyedek közül hány egyed maradt észrevétlen.

Újabban az erdei fülesbaglyok településeken is fészkelnek. Korábban csak a nagyobb városok parkjaiban fészkelő szarkák, dolmányos varjak fészkeiben költöttek, de ma már lakótelepi lakások erkélyeinek virágládáiban is költenek.

Amennyiben tudomása van településén költő erdei fülesbagoly párról, kérjük feltétlenül értesítse a Nimfea Természetvédelmi Egyesület munkatársait!

Kérjük, vegyen részt felmérő programunkban, és küldje el megfigyeléseit a településeken telelő erdei fülesbaglyokról! Minimum a három téli hónapon egy-egy alkalommal végezze el a számlálást, mely során jegyezze fel a letölthető adatlapon, hogy pontosan hol, milyen fajokon, és hány egyedet figyelt meg! Írja le, hogy van-e valamilyen veszélyeztető tényező, amely a baglyok telelőhelyét veszélyeztetheti! Ha mindhárom hónapban egy-egy felmérést végez, részt vesz hagyományos ajándéksorsolásunkon, melyek során Egyesületünk pólóiból, kiadványaiból nyerhet! A felmérések eredményeit legkésőbb március 10-ig küldje be, e-mailen, faxon, vagy hagyományos postai úton!

Részvételét előre is köszönjük!

Bővebb információ:

Monoki Ákos

5420 Túrkeve, Erdőszél u 1. sz., Pf.: 33.

E-mail: akos@nimfea.hu

Telefon: 56/361-505.

Letölthető adatlap: www.nimfea.hu

A Nimfea Természetvédelmi Egyesület a Herman Ottó Természetvédő Körrel közösen is megkezdte az Élő Tisza Szövetséggel karöltve az Élő Tiszáért, UNDP-GEF-KvVM finanszírozásával zajló program és annak elemeinek megvalósítását a Nagy-Sárréten.

Ez a program nagyban hasonlít a Túrkevei Tájrrehabilitációs Térségfejlesztési Programhoz (TTTP), melyet Egyesületünk már több mint 3 éve folytat.

A programok által előtérbe helyezett a táji adottságokhoz illeszkedő gazdálkodás népszerűsítése, a biodiverzitás védelme, és a TTTP program gyakorlati megvalósítása mind-mind fontos momentuma tevékenységünknek.

Mindkét program komplex célkitűzései közé tartozik a helyi kistermelők segítése azaz, hogy a helyben megtermelt javak helyben való értékesítését elősegítse. Egy helyi kis önfenntartó társadalom kialakítása a cél, amelyben a lakosok a saját maguknak megtermelt, biztonságos minőségű élelmiszereket hasznosítják, kizárva a külső, akár importként beérkezett gyanús minőségű élelmiszeri cikkek felhasználását. („Azzá leszel, amit eszel.”)

A helyben hasznosított termékek mellett, hogy egészségügyi szempontból is sokkal biztonságosabbak, mivel tudjuk, mit eszünk, honnan származik; megélhetést is biztosítanak a termelő számára, mivel az előállított termékek értékesítése során bevételre tehet szert.

Ahhoz, hogy a kitűzött célok megvalósulhassanak, lépéseket kell tenni.

A mi lépéseink a következők voltak a programon belül:

1. Az egyesület folyóiratában megjelentetünk egy bemutató cikket az Élő Tiszáért Programról, illetve minden olyan témájú cikk mellé, ahol a tájgazdálkodás és a biodiverzitás kap szerepet, említést teszünk a Programról is.
2. Több pályázatot is benyújtottunk a program elemeivel összhangban, hogy forrásokat teremthessünk a célkitűzéseink mellé. A leghangszúlyosabb talán a norvég pályázat, mely gazdasági épületünk, a Hidegnevelde-hodály felújítására irányul, hogy az infrastrukturális háttér biztosítva legyen gazdálkodási tevékenységeinkhez, valamint, még több elhanyagolt gyepterület vásárlása, hogy legeltetéssel rehabilitálhassuk azokat. Emellett őshonos háziállatok beszerzése, hogy a génmegőrzés is érvényesüljön; s a kiadványszerkesztés is be lett tervezve, a természetközeli gazdálkodás népszerűsítése érdekében.

Emellett két pályázatot is beadunk a Leader+ intézkedés keretein belül, amely konkrétan egy vidékfejlesztési keret, ahol alulról építkező programokra lehet pályázni a helyi adottságoknak megfelelően. Egyesületünk a vagyonkezelésébe került, leromlott szélmalom épületének felújítására, mint mezőgazdasági, kultúrtörténeti emlékre, és az egyes gyógynövények

feldolgozását, illetve értékesítését elősegítő folyamatok beindítására pályázott. Beadtunk továbbá egy HEFOP-os pályázatot is, amely a nők munkaerőpiacon való könnyebb elhelyezkedését hivatott szolgálni.

3. Folytattuk a Természetvédelmi Közbiratosság kialakítását, egy helyi védett és Natura 2000 besorolású gyepterületen: Pásztó-pusztán.

Ez a szövetkezeti forma azért jött létre, hogy segítsük azon gazdák gyepterülethez, legelőhöz jutását, akik nem rendelkeznek hasznosítható földterülettel, de legelő állattartásba szeretnének fogni, és extenzív gazdálkodással hasznosítani a rájuk bízott területeket. Vagy már van meglévő állatállományuk, de nincs földterület, melyen legeltethetnék állataikat.

4. Megszerveztük és lebonyolítottuk az első gazdaszerenket, melynek során az egyesületünk és az Élő Tiszáért Program általános bemutatása mellett kimentünk a vendégekkel a TTTP-s programunk helyszínére, ahol igaz, hogy még csak szerény körülmények között, de már beindult a programunk gyakorlati megvalósítása, a legeltetés, a bemutató gazdaságunk területén.

5. Felvettük a kapcsolatot és adatokat gyűjtöttünk a helyi és környékbeli biogazdálkodókról, kézművesekről, hogy az előállított termékeik értékesítésében segíthessük őket.

6. Vizonteladói kapcsolatot alakítottunk ki két igen ismert könyvforgalmazó céggel, ahol az arculatunknak és céljainknak megfelelő kiadványokból egy kis raktárkészletre tettünk szert, hogy a hozzánk látogató, tájgazdálkodás iránt érdeklődők még több információhoz juthassanak.

Mindemellett folytatjuk az általános agrár-környezetgazdálkodási tanácsadást, pályázatokhoz és támogatásokhoz technikai segítségnyújtást.

Az év vége előtt szeretnénk még egy nagyobb gazdaszert megrendezni a helyi gazdák bevonásával, a program szélesebb körű megismertetése érdekében.

Azt gondoljuk, hogy az ilyen apró dolgok vezetnek el ahhoz, hogy a napjainkra kialakult vidéki helyzeten, az itteni emberek során jobbitani tudjunk.

Tudjuk, hogy a tervek megvalósítása csak összefogással és sok munkával történhet meg, és abban is biztosak vagyunk, hogy előbb vagy utóbb megtérül a befektetett energia.

Nem biztos, hogy máról-holnapra megváltozik a helyzet, s mindenki biztonságos, teljes értékű élelmiszerhez juthat, s mindenkinek egyik napról a másikra megélhetést, biztos jövedelmet jelenthet ez a folyamat.

De ha nem is számunkra, talán unokáink számára minden bizonnyal, mert idő kell ahhoz, hogy a változás végbemenjen, hogy valóban a mindennapokban érezhető legyen az eredménye.

Szántóné Simon Edit
programfelelős

AZ ÉLŐ TISZÁÉRT PROGRAM HELYZETE A NAGY-SÁRRÉTEN

Fényképezte:

Sallai R. Benedek

OLLÓVAL ÍRTUK

Különböző forrásokból átvett
környezet- és természetvédelmi
hírek, híradások

Észak-Európából riviéra, Dél-Európából pokol lesz

Ötödével növelheti a Duna-medencét sújtó árvizek költségeit a következő néhány évtizedben az európai klímaváltozás, amely az észak-európai tengerpartokon mediterrán környezetet fog meghonosítani, Dél-Európában viszont tízezrek hálnak bele a hőhullámokba - áll az EU-bizottság rövidesen nyilvánosságra kerülő előrejelzésében, amely előzetesen a Financial Times birtokába jutott.

A londoni üzleti napilap hétvégi száma által ismertett prognózis két forgatókönyvet vázol fel: az egyik 2,2 fokal, a másik 3 fokal átlagos európai felmelegedést jósol az évszázad következő évtizedeire. Mindkét forgatókönyv szerint egy évtizeden belül évi 11 ezer lesz azoknak a száma, akik a természetes halandóságon felül, kifejezetten a hőség miatt hálnak meg Európában.

A távolabbi jövőben, 2071-től még a kedvezőbb - 2,2 fokal - felmelegedési forgatókönyv szerint is évente 29 ezer plusz halálesetet fog okozni Dél-Európában a meleg. Észak-Európában évi 27 ezer lesz a felmelegedés okozta halálesetek száma, itt azonban ugyanakkor évente 20 ezren életben fognak maradni, akik egyébként a hideg következményeibe haltak volna bele - áll a Financial Times által ismertett uniós bizottsági jelentésben.

Észak-Európában az enyhébb klíma - a felmelegedés mértékétől függően - akár 70 százalékkal is növelheti a terméshozamokat, a hőség és a szárazság viszont 20 százalékkal csökkentheti a mezőgazdasági termelést délen. A tengerszint egy méterrel emelkedhet, és ennek költsége már 2020-ban 4,4 milliárd euró lesz az enyhébb, és 5,9 milliárd euró a szélsőségesebb változat szerint. Mindkét forgatókönyv azonban 40 milliárd euró fölé emelkedő költségekkel számol 2080-ra.

Szélsőségesebbé válnak a szárazságok és az árvizek is. A Duna-medencében egy-egy olyan áradásnak a költségei, amilyen nemrégiben Magyarország is elszenvedett, 19 százalékkal emelkednek, és 240 ezerrel nő az árvizektől sújtott térségi lakosok száma - áll a Financial Times által ismertett előrejelzésekben.

A készülő jelentés szerint az észak-európaiak a jövőben a felmelegedő Északi- és Balti-tenger partján is el tudják majd tölteni szabadságukat, ez azonban veszélybe sodorja a Dél-Európába áramló évi 100 milliós turistaforgalmat, annak 100 milliárd eurós bevételével együtt. Az uniós prognózis ugyanakkor reménykeltő adatokat is tar-

talmaz. A jelentés megállapítja, hogy az EU összesített GDP-értékének mindössze 0,19 százalékába kerülne évente a károsanyag-kibocsátás 25 százalékos csökkentése.

(MTI - London)

Gyökeres változásokat sürget a brit környezetvédelmi tárcavezető

David Miliband brit környezetvédelmi miniszter szerint Nagy-Britanniában „az élet minden aspektusán” változtatni kell, hogy legyűrjék a klímaváltozás okozta veszélyeket. A First News című lapnak adott nyilatkozatában Miliband a környezetvédelmi kérdésekben rövidlátónak nevezte az embereket.

Bejelentette, hogy a kormány támogatni kívánja a zéró szennyezőanyag-kibocsátású járművek kifejlesztését. Mivel megítélése szerint az ilyenek megteremtéséhez még hosszú az út, most kell az ezzel összefüggő technológiákba invesztálni.

A miniszter megjegyezte: a kormány a fejlődő országoknak is ad támogatást, ha „zöld fejlesztést” hajtanak végre. A szököárral kapcsolatba pedig megemlítette: a hullámok energiája fontos szerepet játszhat az ország energiajövőjében, a brit partokat az év minden napján hullámok verik. Ma a napenergia igen alkalmas arra, hogy vizet melegítsünk, a lakások villamosenergia-ellátásának biztosításához viszont a szélenergia a jobb - idézte a The Guardian című lap Miliband-et.

(MTI - London)

Megkezdte működését a kétpói regionális hulladéklerakó

Az újév első munkanapján megkezdte működését a döntően európai uniós támogatással épült kétpói regionális hulladéklerakó, miután a generálkivitelező, portugál Mota Engil cég vállalása szerint átépítette a depónia első kazettájában a vízelvezetést biztosító réteget - közölte a létesítményt üzemeltető Remondis Kétpó Kft. ügyvezető igazgatója kedden az MTI-vel.

Ifj. Lits László emlékeztetett rá, hogy a közel másfél éve felavatott hulladéklerakó próbaüzeme azért nem kezdődhetett meg, mert a szakértői vélemények szerint a depóniatér szigetelését védő és a víz elvezetését biztosító réteget nem megfelelően építették ki. Ezt a generálkivitelező vitatta, és újabb időhúzó szakértői vélemények születtek eredmény nélkül.

Az építető konzorcium és generálkivitelező között a közelmúltban lezajlott egyeztetésen végül a Mota megígérte, hogy a létesítmény depóniatérében lerak-

ja a kért minőségű, 20 centiméter vastag mosott-osztályozott kavicsréteget, illetve a geotextiliát. A lerakó négy kazettájából ily módon az első 2006 december végéig elkészült, a többiben 2007 májusáig fektetik le a kért réteget.

A Remondis Kétpó ügyvezetője elmondta: az első, kavicsággal rendelkező kazetta mintegy 350 ezer tonna hulladékot képes befogadni, a lerakási díj 5.642 forint plusz áfa tonnánként. A létesítmény az üzemeltetéshez szükséges valamennyi hatósági engedéllyel rendelkezik - tette hozzá.

A 2005 szeptemberében felavatott kétpói létesítmény 24 település 200 ezer lakosának kommunális hulladékát hivatott befogadni.

A hulladéklerakó összesen 10,28 millió euróért készült el, ebből az európai uniós (ISPA) támogatás 7,196 millió, a központi állami támogatás 2,56 millió eurót tett ki. Az önkormányzatok 1,29 millió euróval járultak hozzá a megvalósításhoz. A kivitelezői szerződést 2003 decemberében írták alá, az alapkővet 2004. május 12-én tették le. Az ünnepélyes átadás Persányi Miklós szakminiszter részvételével 2005. szeptember 29-én volt.

(MTI - Kétpó)

Oroszország 23 tonnánál több fekete kaviárt exportálhat

A Veszélyeztetett Fajok Védelmével Foglalkozó Nemzetközi Konvenció (CITES), mint az ENSZ égisze alá tartozó szervezet a minap arról döntött, hogy az idén, egy átmeneti tilalmi időszak után, Oroszország és több állam ismét legálisan exportálhat fekete kaviárt, összesen 23,7 tonnányit. Ez a korábbi, 2005-ös, exportkvótától több mint negyedével marad el.

A tilalom feloldása a fekete-tengeri tokhal ikrajának piacán még jelentős más el látó országokat - a Fekete-tenger partján fekvő Türkmenisztánt, Azerbajdzsánt és Kazahsztánt - is kedvezően érinti.

A múlt évre azért tiltotta be a konvenció a kaviárexportot, egyedül Iránnak hagyva lehetőséget, mert a többi szóban forgó állam nem szolgáltatott megfelelő információkat részére fekete-tengeri tokhallományáról.

A mostani zöld jelzés az exportkvótáról az oroszországi tokhalra (és húsára) vonatkozik és nem rendelkezik a beluga kaviárról, amelyik a legértékesebb a piacon. A jelentések szerint esetében továbbra is fennáll így a kiviteli stop, hiányos adatközléssel indokolva. A dunai tok ikrajára külön exportkvóta van érvényben az idei évre.

(AFP - Moszkva)

2007 a delfin éve

Az ENSZ az idei esztendő a delfin évének nyilvánította: ez azt jelenti, hogy a vadon élő vándorló állatfajta védelmét szolgáló bonni egyezmény, és az ENSZ környezetvédelmi programja értelmében világszerte felhívják a figyelmet a delfinek veszélyeztetett létére.

A legnagyobb veszedelem a delfinek számára a halászat és a szennyezett tengervíz jelenti. A Frankfurter Allgemeine Zeitung és a Die Welt című német napilapok internetes kiadásukban egyaránt beszámoltak arról, hogy a delfinek most már bizonyítottan saját névvel rendelkeznek, és képesek megjegyezni rokonai és közeli ismerőseik nevét is. A „név” egy füttyjel, amely állandó marad a delfin élete során.

Legújabb kutatások azt is bizonyították, hogy a delfinek felváltva használják agyuk jobb- és balfelét, és ezért képesek napokon keresztül fáradhatatlanul úszni. Eközben az agy egyik fele az emlíőállatokra jellemző alvó állapotot mutatja, míg a másik félteke az éber organizmusra jellemző agyi áramlatokat jelzi. Egy kaliforniai kísérlet során tesztelték a delfinek ezen tulajdonságát, és a vízi emlősök öt napon át fáradhatatlanul vettek részt a kísérletben.

A vizsgálatok végén a vérben lévő adrenalin és kortizol szintéppoly kevésbé változott, mint a fehér vértetek koncentrációja. Ez azt mutatja, hogy egy delfin akkor is képes pihenni, ha közben állandóan kész a különböző feladatok elvégzésére - olvasható a két lap internetes kiadásában.

(MTI - Budapest)

A kozloduji atomerőmű részleges leállítás

Ígéretének megfelelően vasárnap Bulgária részlegesen leállította a kozloduji atomerőművét, hogy eleget tegyen az uniós biztonsági követelményeknek.

Két, az 1980-as évek óta működő, egyenként 440 megawatt teljesítményű reaktort állítottak le, a 3-as és a 4-es számút. A leállítási művelettel két órával a balkáni ország hivatalos uniós csatlakozása előtt végeztek, és ezzel teljesítették az Európai Unió egyik előfeltételét, amelyet Bulgária felvételéért cserében szabott. A nukleáris fűtőanyagot három év múlva kezdik meg elszállítani, a teljes szétzerelés 25 évig tarthat - mondta el Kiril Nikolov termelési igazgató.

Az EU elavultnak minősítette a szovjet szabvány szerint épített reaktorokat, és úgy ítélte meg, hogy azok radioaktív szivárgás esetén nagy veszélyt jelentenek, s mivel az ilyen típusú reaktorokat nem lehet gazdaságosan felújítani, le kell állítani őket. A 3-as és 4-es reaktorleállítását belefoglalták a bolgár EU-csatlakozási szerződésbe.

Bulgária azonban áldozathozatalként éli meg, hogy meg kellett válnia reaktoraiktól, miután a Balkánon a kozloduji erőmű állít elő a legolcsóbban elektromos áramot. Az ország áramfogyasztásának 42 százalékát ez a létesítmény biztosította, Bulgária pedig eddig Délkelet-Európa vezető áramexportálója volt.

Szófia szerint a kicsikart intézkedés méltánytalan, jelentősen csökkenti az ország bevételeit, ráadásul áramhiányt okozhat a balkáni térségben.

(AFP - Szófia)

A tiszta víz fogyasztására figyelmeztetnek a természetgyógyászok

Egyes tudósok szerint a csapvíz és a nyakra-főre fogyasztott ásványvíz fogyasztása kifejezetten káros, míg az alacsony ásványi tartalmú tiszta víz élettani hatása kedvező.

Dr. Török Szilveszter professzor, a Természetgyógyászok Szövetségének elnöke azt állítja, hogy ha magas ásványi tartalmú vizet isznak az emberek, a salakanyagok és mérgek elrakódnak az érfalakon, az ízületi felszíneken és a belső szervekben.

Simon László gépészmérnök, a Tisztavíz Üzletház igazgatója a NASA által kifejlesztett módszerrel, az úgynevezett reverz ozmózis technológiával olyan víztisztító berendezéseket forgalmaz, amelyek, mint közleményükben olvasható, „képesek a csapvíz szárazanyag tartalmát, azaz a sókat és a szennyeződések egy jelenlegi tizede alá csökkenteni, ugyanakkor újra élővé változtatni a vizet”.

(MTI - Budapest)

Ötvenkét új állat- és növényfajt fedeztek fel 2005 júliusa óta Borneón

Ötvenkét új állat- és növényfajt fedeztek fel 2005 júliusa és 2006 szeptembere között a délkelet-ázsiai Borneó szigetén.

A „Borneó szíve” elnevezésű projekt keretében a szigeteken kutatómunkát folytató természetbúvárok a sziget belsejében, egy 220 ezer négyzetkilométer nagyságú esőerdőben bukkantak a káprázatos gazdagságú állat- és növényvilágra. Az újonnan azonosított fajok felfedezése azt jelzi, hogy Borneó napjainkban a biodiverzitás egyik legfontosabb terepének tekinthető - hangsúlyozta a WWF közleménye.

Az eddig nem ismert fajok között azonosítottak 30 halfajt, köztük egy olyan miniatűr halat, amelyről kiderült, hogy a kutatók jelenlegi ismeretei szerint a Földön élő második legkisebb testű gerinces. Felfedeztek sok más halfaj mellett egy erősen előrelátó fogú törpeharcsát, amely a hasán lévő tapadókorongokkal képes a vízben lévő sziklához tapadni, és úgy várni áldozatára. A halfajok mellett a térségben folytatott kutatómunka révén több új békafajjal, köztük egy eddig soha nem látott, fán élő, zöld szemű békával is találkoztak a szakemberek.

A térségben nemcsak állatfajok, hanem a növényvilág hihetetlen gazdagsága is el-kápráztatta a kutatókat. Az egy éven át tartó kutatómunka során 16 új gyömbérfajtát és három új fafajtát sikerült azonosítaniuk. A fantasztikus növény- és állatvilág ismét ráirányítja a figyelmet arra, hogy fokozottabb védelmet igényel Borneó szigetének természeti környezete, ahol az esőerdőket folyamatosan veszélyezteteti a gumiültetvények terjeszkedése - figyelmeztetett a WWF dokumentuma.

(AP/MTI - Genf/Budapest)

FONTOS KÖZLEMÉNY!

Várhatóan a Nimfea Természetvédelmi Egyesület 2007. februárjának második felében fogja tartani éves közgyűlését. Miután az idei évi közgyűlés tisztújító, és alapszabálmódosító közgyűlés lesz egyben, komoly jelentőséggel bír a szervezet életében. Ezúton kérjük egyesületünk tagjait, hogy kísérik figyelemmel a honlapon (www.nimfea.hu) a közgyűlés pontos időpontjának a kitűzését, mert a tagsági létszám miatt a kiértékelést nem tudjuk névre szóló meghívóval megerősíteni, így azt egyesületünk elektronikus (e-mailes) levelezőlistáján és honlapunkon fogjuk közreadni, ha addig a februári lapszámunk nem jelenne meg. A közgyűlésre minden tagunkat, önkéntesünket szeretettel várunk Túrkevére, a Fekete István Oktatóközpontba!

Nimfea könyvajánló

Harka Ákos - Sallai Zoltán:

Magyarország halfaunája

Ez a könyv képes határozó és elterjedési útmutató egyben, s habár igen sok tartalmi és formai elemét őrzi Harka Ákos Halaink című munkájának, nem egyszerűen annak újabb kiadása. Jelzi ezt, hogy az abban szereplő 69 fajjal szemben 90-et mutat be, s ezzel Magyarország halfaunájának az eddigi legteljesebb képét adja.

Elsősorban a horgászok és a leendő horgászok számára készült, de közérthető stílusának köszönhetően korhatár nélkül javasolható mindenkinek, akit érdekelnek ezek a különös vízi élőlények. Különösen azoknak ajánljuk, akik mindig biztosan szeretnék tudni, hogy milyen halat fogtak, s arra is kíváncsiak, hogy melyik faj merre található vizeinkben, de egyetlen természetbúvár és hazánk állatvilága iránt érdeklődő természetbarát polcáról sem hiányozhat.

Kiadó: Nimfea Természetvédelmi Egyesület. Keménytáblás kötés, 270 színes nyomású oldal, minden faj színes fotón bemutatva. Csak korlátozott számban kapható a kiadónál és szerzőknél. Ára: 3910 forint.

A könyv megrendelhető több más kiadvánnyal együtt az 56/361-505-ös telefon- és faxszámon Monokiné Székely Zsuzsánál, e-mailen a zsuzsa@nimfea.hu címen, postán az egyesület címén (5421, Túrkeve, Pf. 33.), illetve online megrendeléssel a www.nimfea.hu honlap „kiadványaink” rovatában. Megvásárolhatók személyesen a Fekete István Oktatóközpontban (Túrkeve, 5420, Ecsegi u. 22.).

ZÖLD HÍRADÓ

Zöld Híradó, a „Nimfea” Természetvédelmi Egyesület és a Herman Ottó Természetvédő Kör időszakosan (támogatástól függően kb. kéthavonta vagy negyedévente) megjelenő kiadványa.

A lap megjelenését lehetővé teszi 2006 végén és 2007 elején a Nemzeti Civil Alapprogram Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégiuma.

Korábbi támogatók: Független Ökológiai Központ, REC, Ökotárs Alapítvány, Soros Alapítvány és a Környezetvédelmi Minisztérium, illetve jogelődjei és az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium.

Készítette: Barna Tamás, Fónagy Éva, Iványi Anna, Kontos Tivadar, Monoki Ákos, Monoki Gizella, Sallai Károlyné, Nagy Anikó, Sallai R. Benedek, Székely Zsuzsanna, Szántóné Simon Edit és a Nimfea Természetvédelmi Egyesület tagjai, önkéntesei.

Grafika, rajzok (amikor van benne): Kókay Szabolcs, Füleki Gábor és a forrásnak használt különböző kiadványokból ollózva.

Fotók: ha nincs a cikknél külön jelezve, akkor Sallai R. Benedek, Sallai Zoltán, Röfler János, Monoki Ákos, a Nimfea Természetvédelmi Egyesület archívuma és átvett anyagok.

Szerkesztette: Sallai R. Benedek

Felelős terjesztő: Barna Tamás

Szedés, tipográfia, arcalt: Balmoral Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. Túrkeve, Attila u. 3. (20/391-41-47).

Irodalom: MTI, Zöldpók e-mail hálózat, Greenfo, valamint mindenféle szakmai kiadvány, Süvöltő, Kukabúvár, egyéb folyóiratok, könyvek, kiadványok, hiszen a Zöld Híradó utánköléseket is megjelentet, azonban mindig feltüntetni a forrást. Így a Zöld Híradó cikkei is utánkölhetőek (az utánkölés kívánatos), azonban kérjük feltüntetni mi is a forrást!

Szerkesztőség címe: Nimfea Természetvédelmi Egyesület, 5421, Túrkeve, Pf. 33., vagy Ecsegi u. 22. tel/fax: 56/361-505

Cikkeket nem tartunk meg és nem küldünk vissza, és még a lekötött írások rövidítésének, stilisztikai módosításának jogát is fenntartjuk. Fontos, hogy a lapban lekötött írások nem minden esetben tükrözik az egyesület véleményét – de azért többnyire igen. Készül a MacKensen Nyomda (Budapest, Frangepán u. 12.) üzemében 2006-ban, 5000 példányban. Egyelőre ingyenes, ezért becsüld meg!

Lapnyilvántartási szám:
2.9/620-1/2006